

REVISTA LITERARĂ ȘI DE CULTURĂ HATZEGWORLD

2011

~ CĂLĂTORII LITERARE ~

IN ACEST NUMĂR:

PROZĂ: RADU IGNA

POEZIE: CONSTANTIN STANCU, EUGEN EVU, GEORGE
HOLOBĂCĂ, EUGEN DORCESCU, ROSA LENTINI...

CONCEPȚIA EDITORIALĂ:

STROE CĂTĂLIN ILIE

Noembrie 2011... O REVISTĂ ÎN
CĂUTAREA AUTORULUI!

CĂLĂTORII
LITERARE CU DICHIȘ!

UN POET SPECIAL: AUREL PANTEA

TEXTUL SFÂNT AL LUMII PE UN FOND DE NEGRU PE NEGRU

Aurel Pantea¹ este unul dintre poeții interesanți ai literaturii române, poezia sa vine dintr-o zonă umbroasă a revelației pentru a lumina textul, pentru ca textul să nască în mintea cititorului gândul revelat.

Cartea sa de versuri *Negru pe Negru*ⁱⁱ aduce în atenția cititorului de poezie serios acea poezie emblematică, inspirată de realitatea imediată, filtrată prin ochiul celui care trăiește într-o culoare matematic exactă, situată în nodurile existenței.

Când citești textele scrise în volum ai impresia unei lupte acerbe între poet și poem ca ființă vie, o luptă mediată de limbaj, un limbaj dus până la limita posibilului. Uneori ar învinge poetul, apoi oboseala îl copleșește, alteori ar învinge poemul, dar limbajul este minim, limbajul pare insuficient și cuvintele se pierd în peisajul liric, absorbite de spaimă.

Poetul are în memorie experiențele trecute ale altor poeți, nu dorește să repete, de aici discursul se mută într-o altă zonă a poeziei, cumva între viziunea eremitului obligat să trăiască momentele aleatorii ale existenței și omul din cetate, chemat să suporte viața online.

Volumul începe cu un poem esențial, poate unul dintre cele mai profunde din literatura română actuală, un poem pătrunzător: „A cui favoare, ca posedatăii/o împlinim? Pacte, în legea înfierată, sting luminile./genetica e tot o politică în care/proiectantul lucrează cu materia primă/luată direct din victimă,/întinsă pe planșe, iar în urmă se sting toate luminile”

Poemul nu are titlu, în aparență, tensiune se creează în momentul în care se sting toate luminile, legea imuabilă, legea creației la care ne supunem e prezentă, nimic nu se poate face, dar s-a făcut totul în momentul în care am primit codul genetic. E aici o cunoaștere fără de cunoaștere, ducând la revelație, la aflarea secretului ființei. Poemul trimite cumva la tabloul lui Rembrandt, celebrul pictor, cel care a pictat „Lecția de anatomie”, o lecție în zone umbroase. De asemenea profetul Daniel (*Biblia*) zice că măsura în istorie este omul. Viziunea profetului, acea imagine a statuii imense, aflate în fața sa, capul de aur, pieptul de argint, apoi coapsele de bronz și la urmă fierul amestecat cu lutul, așa par să se prezinte imperiile în fața lui Dumnezeu, plecând de la prototipul universal: omul. Apoi ușoara ironie a poetului, genetica e tot o politică, da, o prezență în cetate, lucrurile sunt create, trupul e creat, dar nu se vede ceea ce este mai important: sufletul... Dar omul e pe planșă, pentru studiu, se sting luminile la momentul important al studiului... În psalm (*Biblia*), David afirma: nici întunericul nu este întunecos pentru Dumnezeu, iată de ce proiectantul nu are nevoie de lumină, de lumină are nevoie omul, cel care se bazează pe o cunoaștere limitată, limitată de trup, înghesuită în carne, în trei dimensiuni...

Privind mai atent la poemele din volum constanți că toate au devenit dense, de nepătruns, fețe care nu se mai întorc, eternități prin coridoare cu oglinzi, corzi și raze peste delte în freamăt, există zone de întuneric în noi, păianjenul reveriei, ceva din noi rămâne afară, sârmele nervilor, albul triumfător după toate morțile, stai în mut și sperii în Domnul...

Pentru a pătrunde poezia lui Aurel Pantea e nevoie să prinzi viziunea, să prinzi sistemul și limbajul, limitele și limitarea, moartea care iese în peisaj pentru a exclama: viață...

Viziunea poetică este una a universului contorsionat, după scenariul **black holes** (gaura neagră), regulile sunt altele raportat la discursul poetic obișnuit. Poemul scris de Aurel Pantea devine dens, cu masa lirică insuportabilă, cuvintele par să rețină sentimentele, iar dinamica ideilor o ia razna, rămâne

REVISTA HATZEGWORLD

doar orizontul evenimentelor, un orizont rece, impenetrabil, menit să absoarbă mintea cititorului până la nivelul nonexistenței. Totul are menirea de a crea singularitatea poemului, în interior se edifică ceva unic, Unul... În acest context poezia lui Aurel Pantea face dramatic legătura între Nichita Stănescu și Ștefan Augustin Doinaș, de la întunecând întunericul pentru a ajunge la porțile luminii, la foamea de UNU. Dar gaura neagră a poemului poate fi mintea, fantezia, logica limitată a omului, locul unde se pierde lumina divină, trupul de pământ al ființei nu poate capta lumina necreată, energiile necreate... generând o altfel de energie, energia respingerilor aflată în anticamera iubirii.

Lumina nu scapă din poeme, se curbează sub greutatea trupului de pământ, de aici o suferință discretă, dar insuportabilă pentru poet.

Negru pe negru nu este neapărat un titlu original, dar propune o poezie originală.

Privind la taina fiecărui poem, deși poetul renunță la titlul de început, pricepi câte ceva: *la fel cum se întâmplă cu un chip, timpul cu toate otrăvurile, mulți lucrează la o față, metal vechi, memorie sudată, fiziologia realului, obiectele, această hemoragie, lumina desfoliată, feminitatea limbajului, cu flacăra rece ard, bestia grea, când se epuizează limbajul, ești din nou obiect, morții cer găzduire, unul care își duce groapa cu sine...*

Deși pare inoportun să facem apropieri, totuși există atingeri cu poetica textelor creștine la Aurel Pantea, o apropiere în sens axiomatic, versul o trădează, spaimele o arată, neputința logicii de a capta logica lui **deasupra** sunt evidente... Din acest punct de vedere poetul refuză un Dumnezeu al dragostei, se pliază pe un Dumnezeu impenetrabil, rece, depărtat, care ține ființa într-un cerc al neputințelor, teme ale creștinismului evului mediu, chiar ale creștinismului de început, ale călugărilor retrași în zona singularității... De aici scrierile lui Aurel Pantea generează un sistem binar la citirea lor... timpul se frânge în poemele din volum.

Din perspectiva poeziei mistice creștine putem reține câteva teme care înfășoară poemele lui Aurel Pantea, sunt corzile luminoase ale poeziei, greu descifrabile, dar care îi pun în valoare discursul liric.

Cunoașterea devine improprie, pierderea în extaz o justifică, desprinderea de lucruri, de realitate, de obiecte, face loc spiritului absolut, care biruie logica limitată a omului, lăsând loc frumosului obiectiv, rupt de curente, de mode, de preferințe, de revolte temporale.

Pantea vrea să fie un inițiat, iar poemele sale sunt ritualul prin care intră în sfera frumosului.

Frumosul ar putea fi generat de poemele lui în locul unde limbajul și tăcerea se întâlnesc. Desprinderea de lume și de ființa proprie fac posibilă intrarea în zona incomunicabilului, a necreatului, a imaterialului, a tăcerilor, dar tocmai acestea toate trădează prezența dinamică a luminii pe care nu o vezi, dar ea există în poeme, prin corzile nevăzute ale transcendentului. Prin poezia sa Aurel Pantea încearcă să mute mintea cititorului într-o zonă superioară, pur spirituală, se folosește de limbaj, se izbește de limbaj, asta în mod dureros.

Probabil că acest gen de poezie nu captează atenția cititorului obișnuit, dar o captează pe cea a cititorului avizat, intrând în zona creației academice și a literaturii inițiaților moderni care tind să aducă ceva nou în literatură prin efortul conjugat al creatorului, grefat pe cunoașterea extinsă a omului contemporan care beneficiază de textele vechi și textele noi ale științelor de tot felul, pornind de la codul genetic până la textele sacre.

Se risipește poetul în volumul acesta *Negru pe negru*? Iată întrebarea la care poetul tinde să răspundă, cu acceptarea jocului poemelor el pare să adune, bazat pe limbaj, prin unirea ființelor, prin transfigurare.

Imaginația este un fel de natură, imaginația are texte, ceva se amestecă, singura șansă e să **stai în mut** și să speri în Domnul. Aici se simte providența divină care lucrează și neputința umană, imaginația pare a obtura sensurile, pare a rupe pătrunderea tainei...

REVISTA HATZEGWORLD

„Că imaginația începe de oriunde e un fapt consolator, ce nu ține seamă/de exasperare ori bucurie, imaginația e unul dintre cele mai nemiloase fapte, e/un fel de natură, pentru că așa s-a simțit natura prima dată/în chin, a dat imagini/a băgat texte despre ea, băga-o-aș în mă-sa de imaginație/a băgat texte, iar acum/stai în mut, în limbajul ce absoarbe toate sintaxele, stai în/mut și speri în Domnul”

Se simte aici viziunea creștină despre limitare, limbajul e neputincios, singura speranță e revelația, doar poți spera ca Cel de Sus să coboare, prin har, cunoașterea, limbajul e limitarea particulară în fața eternității și infinitului.

Sfântului Francisc din Assisi prin scrierile sale a pus în evidență mecanismul limbajului și capacitatea de a prinde cumva divinul, dar limbajul, până la urmă, a dus la neputință, singura posibilitate e textul revelat, divin care declanșează viziunea, prin pendulare în întregul corp de texte a Bibliei. Pantea apelează la experiența acestuia și fixează în poeme limitele limbajului și neputința imaginației, limitată de trăirea în sarx (carne).

În cuprinsul volumului poetul face trimitere, brusc, la un alt volum la care lucrează: *Nimicitorul vorbește*, sugerând neputința de a definitiva poezia proprie, dar și soluția care e a negației, pentru a lăsa locul revelației, negația nu șterge, negația eliberează. Iată ce notează Aurel Pantea în această scurtă notă, cu efect programatic: „*Mai limpede, imaginația a descoperit că poartă în ea însăși germenii negației pe care, până acum, o percepea ca lucrând într-o exterioritate. Negația, cu toate vocile ei, vorbește, acum, în poeme. Elocvențele ei ocupă tot spațiul-timpul poemelor.*

Conștiința poetică ajunge, în acest stadiu, un simplu martor al unui confesional în care vin în limbaj conținuturi la care ea, până acum, se raporta ca la niște realități exterioare. Acum le descoperă ca fiind ale ei.”

În mod fundamental poetul explică sistemul, mecanismele poemelor și nevoia de definitivare a operei sale în paradigma spirituală a experiențelor de natură poetico-existențială. Urmează confesiunea până la capăt, limita la care ființa poate capta divinul, negându-se ca ființă, dar eliberând adevărul pur spiritual, matricea.

Personal am priceput nimicitorul ca prezență a divinului în Egipt, ca mod de a elibera, de a salva aleșii, de a le da posibilitatea să iasă, protecția făcând-o sângele, ca semn. (A se vedea *Exodul*, **Biblia**, **Paștele**). De fapt nimicitorul a făcut posibilă intrarea în noul teritoriu, dar totul are și o dimensiune spirituală, pentru cele din lut sunt proiecția celor de Sus, astfel că proiectantul știe, are planșa...

Iată ce notează Aurel Pantea într-un eseu:

„*Dar a vorbi astfel despre moarte înseamnă a te afla „în voința ta preasfântă”, ori, în spirit franciscan a fi într-o astfel de voință coincide cu postulatul fraternității universale. Dumnezeu lui Francisc e tată și frate ce mântuie de a doua moarte. Această a doua moarte e prezentă și la egipteni și indienii antici. Evitarea ei, în „doctrina” franciscană e posibilă prin blajina solidaritate a tuturor fapturilor întrețesute în textul sfânt al lumii.” - POEZIA MISTICĂ CREȘTINĂ, Revista aparținând de „Universitatea 1 Decembrie 1918” Alba Iulia, unde și este profesor, adică dascăl, adică rabi, pentru studenți...*

„Și moartea, da, ea, în timp, cu tot timpul,/cu tot timpul în gură, /iubindu-se cu timpul, metresa, văzându-mi sarcasmele/și invitându-mă, /cu, cu timpul în toate gurile ei, are tot timpul și toată/ vremea ceva de spus./ ea are verbul în care sensurile sunt negre, cu el ne iubește,/ne spune acest verb/cu timpul în gură și în noi toate limbajele/devin nisip, nisip lichid, o subțire placent

REVISTA HATZEGWORLD

în care ei îi/ place să se tot nască/rostește-ți moartea, naște-ți moartea și amuțește pe veci,/ stau cu moartea în gură/și vorbesc în neștire”

Urmărind cu atenție modul de grafie a textelor scrise de poet, vedem că Aurel Pantea își nimicește poemul, regulile minime moderne sunt negate pentru a atrage atenție asupra texturii spirituale, pentru a impune în ochiul cititorului peisajul lui negru, ca peisaj pe negru, ca revelație și mecanism de ființare până la urmă...Idea se dizolvă în spirit, cuvântul se face **logos**...

Plonjarea în arealul spiritual este o temă abordată de poeți după anul 1989 în literatura română (și nu numai de poeți), ca semn al relaxării vieții sociale și ca libertate individuală într-o perioadă de libertinaj. Astfel, Eugen Dorcescu, plecând de la textele biblice, a realizat unele volume de poezie, traducând, în echivalență proprie, cărțile Scripturii, atent la o exprimare cât mai exactă, de teamă să nu strivească miracolul, limbajul fiind unul clasic, tema general acceptată, dar finalul, o poezie de rafinament și claritate pentru ca adevărul să ajungă la cititor așa cum îl așteaptă, simplu și înălțător. (Vezi *Biblice, Exodul, Ecclesiastul*, etc.)

La Paul Aretzu limbajul se mulează exact pe text, astfel că versul său dă naștere psalmului pur și simplu, bazat pe canoane, dar cu amprentă literară evidentă. Sunt doar două exemple în care fondul spiritual, textura spirituală, s-a materializat în poezie. (Vezi *Cartea Psalmilor*). Este o altfel de abordare, ea pleacă de la o altfel de vedere cu inima, adică: „prin lumina Lui vedem lumina” (Psalmul 36 din Biblie). La Aurel Pantea, probabil, că în background, se află viziunea prinsă de Dumitru Stăniloae, marele teolog român, în cărțile sale, acceptate ca viabile în mediul creștin ortodox. Vilgil Podoabă, într-un studiu destul de elaborat, îl plasează pe Aurel Pantea în generația poezilor optzeci, enumerând linii, direcții, sensuri.

Probabil că la Alba Iulia, în zona acestui fel de poezie, Aurel Pantea tinde să ființeze o școală a celor inițiați în poezia negrului pe negru pentru a intra în zona literaturii luminate. Poezia va trebui să exprime ceea ce urechea nu aude, ceea ce ochiul nu vede, dar ființa captează, receptează singularitatea, foamea de UNU...

Și totuși, în ciuda poeziei scrise, Aurel Pantea este un poet sensibil, deschis în mod fatal spre porțile luminii, dar și abrutizat de realitatea imediată, pe care o convertește în poeme speciale, universul se dinamizează brusc sub revelația aceasta particulară.

Poemele din volum sunt structurate pe două cicluri, timpul lui 1993, vremea lui 2005, dar sunt unitare, se leagă prin stilul poetic. Poemele nu au titluri, par a se chema prin zicere, textul curge din text și neagă textul și lumile, dar la sfârșit, poetul dă cheia poemelor, în cuprins sunt titluri discrete, orizontul evenimentelor se deschide cititorului prin definiții scurte, electrice. La fel ca în textele cărții *Apocalipsa* din Biblie, la sfârșitul acestora, se dezvăluie simbolurile, astfel poezia este în plină mișcare.

Despre poezia lui Aurel Pantea s-a scris, în timp, prin revistele literare, s-a scris cu seriozitate, s-au dat definiții și s-au explicat sensurile din punct de vedere literar. Dar poetul trebuie privit din perspectiva viziunii sale și asta înseamnă inițiere, ori zidul pe care textele sacre îl pun în fața cititorului neavizat este nimicitor. Poetul nu neagă de dragul de a nega, ci pentru a ieși prin spiritual în lumea posibilă a existenței lui negru, ori asta trebuie văzut ca existență, nu ca negație. De aceea *Biblia* face legătura cu arta, cu restul culturii necesare într-o lume care cade, este în ruină. Pantea nu se joacă de-a poezia, el dă sensuri noi textului poetic.

Volumul are o prefață de Al. Cistelecan, intitulată *Ultimul taliban (Negru pe negru)* în care se afirmă: „...Dar reunite, cele două volume de *Negru pe negru* fac cel mai „negru” lirism de la Bacovia încoace...”. Personal consideră că nu e în joc un negru lirism, ci o foame după porțile luminii, textul e doar mecanismul prin care temele, ideile, spaimetele, erorile, temerile, taina sunt puse la dispoziția cititorului inițiat.

REVISTA HATZEGWORLD

Cităm dintr-un eseu dedicat poeziei lui Aurel Pantea și perspectivei asupra poeziei române contemporane:

„ Aurel Pantea se dovedește cât se poate de straniu. De paradoxal. Astfel, conform unei interpretări tehnice a poeziei sale, el n-ar fi, neavând exuberanța livrescă și procedurală a tehnicianului, decât un postmodern circumstanțial, de al doilea plan. Și nici n-ar avea cum să fie mai mult de-atât, de vreme ce, așa cum au observat și alții, ce-i drept, foarte puțini, el este funciarmente un vizionar. Un vizionar pur sânge, care este atât de absorbit de propria viziune și atât de dominat de ea încât nu-i mai prea rămâne vreme de tehnicală și artefacte sofisticate.” - **Virgil Podoaba. Eseu despre poezia lui Aurel Pantea. Centru și Provincie**

În ultimul poem din volum, scriitorul se deschide spre șansa de a trăi un experiment unic, dăruirea proprie spre viața sa specială, de nerefuzat:

„Curva se dă curvarilor, a zis, și din el curgea/o dimineață pustie. Aceasta vorbea/cu multe voci. Nu mai citit, și citesc în neștire,/nu mai umbla, și umblu bezmetic, nu mai vorbi,/ și nu mai tac din gură, nu mai privi, și mă umplu de priveliști”...

Iată că negarea face posibilă nașterea într-o altă dimensiune (*uterul ca o dumbravă parfumată*).

Limbajul nu trebuie să deruteze, el edifică lumina pe care se sprijină negrul...

Aurel Pantea își asumă această viziune, dar până la urmă fiecare poet are libertatea de a-și asuma o viziune, poezia e un câmp în care culorile se schimbă, iar taina e că în curcubeu sunt șapte, ori șapte este deplinul (*Apocalipsa*), forma care parafează legământul, pactul, iar dragostea acoperă totul, pentru că singularitatea e locul unde dansează universul, iar mama noapte naște un poem...

Constantin Stancu
Octombrie, târziu

ⁱ Aurel Pantea, scriitor român, născut la 10 martie 1952, Chetani, jud. Mures, în prezent Conf. univ. dr., Catedra de Limba și literatura română, Facultatea de Istorie și Filologie, Universitatea 1 Decembrie 1918, Alba Iulia, autor al volumelor: Casa cu retori, Editura Albatros, București, 1980. Persoana de după amiază, Editura Dacia, Cluj, 1983. La persoana a treia, Editura Cartea Românească, București, 1992. Negru pe negru, Editura Arhipelag, Tg. Mures, 1993. Aceste venetii, aceste lagune, Editura Axa, Bacău, 1995. O victorie covârșitoare, Editura Paralela 45, Pitești, 1996. Negru pe negru (alt poem), Editura Casa Cartii de Știință, Cluj, 2005. Redactor șef al revistei Discobolul, Membru al USR, Filiala Alba-Hunedoara

ⁱⁱ *Negru pe Negru* – Aurel Pantea, Editura Limes, Cluj-Napoca, 2009. Prefața Al Cistelean

REVISTA HATZEGWORLD

Un calendar pentru vremuri viitoare

2012

ianuarie						
L	M	M	J	V	S	D
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

februarie						
L	M	M	J	V	S	D
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29			

martie						
L	M	M	J	V	S	D
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

aprilie						
L	M	M	J	V	S	D
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

mai						
L	M	M	J	V	S	D
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

iunie						
L	M	M	J	V	S	D
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

iulie						
L	M	M	J	V	S	D
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

august						
L	M	M	J	V	S	D
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

septembrie						
L	M	M	J	V	S	D
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

octombrie						
L	M	M	J	V	S	D
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

noiembrie						
L	M	M	J	V	S	D
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

decembrie						
L	M	M	J	V	S	D
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

LA MULȚI ANI, PRIETENII!

ITINERARUL UNUI POEM.

POET, EDITOR, IUBITOR DE FRUMOS:

CONSTANTIN MARAFET. BIOGRAFIA, OPERA....

CONSTANTIN MARAFET (poet, prozator, editor) - n. la 16 mai 1961, com. Buda, jud. Buzău, fiul lui Toader și al Linei. Urmează cursurile școlii generale din comuna natală. Liceul Industrial nr. 6, Buzău. Licențiat al Facultății de Relații Internaționale, Istorie și Filozofie. Cursurile Școlii de Artă, cu durata de 2 ani (secția actorie), Buzău. 1990, se înscrie la Facultatea de Drept (face doar 3 ani). Academia Online, unde își dă licența cu lucrarea *Fundamentele profesiei de editor de carte*, obținând calificativul „Excelent.” A fost președinte al cenaclurilor *Al. Sihleanu*, *Doina*, *Arthur Enășescu*. A frecventat cenaclurile *Confluente* și *Nichita Stănescu* (București), *Duiliu Zamfirescu* (Focșani), *Viața Buzăului* și *V. Voiculescu* (Buzău). Debut la 16 ani, cu poezie în *Viața Buzăului* (1977), având girul poetului Puiu Cristea. Iar în volum colectiv, *Primele iubiri*. A fost director fondator și redactor-șef al revistelor și ziarelor: *Doina*, *Glas Râmnician*, *Revista Poliției*, *Pagini Râmnicene*, *Arhipelag*, *Curentul de Râmnic* (fondator Victor Frunză). În prezent, director al revistei *Vitralii* (fondată, 2005). Din 1997, editor, fondator și director al „Editurii Rafet” (Râmnicu Sărat), tipărind cărți ale unor scriitori din țară și străinătate. *)

Din 1977, prezent în diferite ziare și reviste: suplimentul *Scânteia Tineretului*, *Flacăra*, *Luceafărul*, *Ramuri*, *Destine*, *Opinia*, *Informația Buzăului*, *Muntenia*, *Vocea Râmnicului*, *Timp Liber*, *Vestitorul de Râmnic*, *Flagrant*, *Amphitrion*, *Arhipelag*, *Oglinda literară* (nr.47/2005), *Jurnalul de Buzău*, *Cronica Română*, *Rencontres Européennes*, *Franța*, rev. *AGERO* (Stuttgart), *Literatura și arta*, Chișinău, *Basarabia literară*, Chișinău, *Lumină lină*, New York, *Meridianul Românesc*, USA s.a.m.d. În prezent realizează o pagină de literatură în ziarul „Muntenia de Buzău”.

Cărți publicate: *Lacrimă desculță* (poezie), 1990; *Nu sunt un învins* (poezie), 1991; *Negativ* (poezie), 1992; *Vânătorul de plăceri* (roman), 1993; *Rara avis-Florica Cristoforeanu* (monografie), 1995; 1994 a îngrijit vol. de poezii *Basmul ucis* (Ed. Biblioteca județeană „V.Voiculescu”, Buzău), de Ion Crăciunică; *Visul* (proză religioasă), 1996; *Constantinele* (poezie), 2002; *Trupul a devenit stepă* (poezie), 2003; *Tăcere galbenă/Jaune Silence* (poezie), 2005, ediție bilingvă, sélection des poèmes et traduction du roumain par Paula Romanescu (Editura Fundația „Scrisul Românesc” (Craiova), *Jaune Silence*, 2006, ediție în lb. franceză;

REVISTA HATZEGWORLD

Istorie și civilizație (proză), 2006; *Monografia com. Bălăceanu* (coautor), 2007; *Monografia com. Fitionești* (coautor), Vrancea), *Monografia com. Sihlea* (Vrancea), 2007; *Monografia com. Gălbinași*, (coautor), 2007; *Unguriu-studiu monografic*, 2008; *Buda-file de monografie* (coautor), 2007; *Podgoria-studiu monografic*, 2008; *Un colț de țară românească - Județul Slam Râmnic* 2008 (coautor); *Topliceni-studiu monografic*, 2008; *Grebănu-studiu monografic*, 2008; *Monografia com. Valea Râmnicului*, 2008, *Monografia com. Ziduri* (coautor), 2008; *Monografia com. Puiști* (coautor), 2008; *Victoria este destinul nostru* (Convorbiri cu scriitorul și politologul Victor Frunză) 2007, *O istorie a comunei Găbinași*, 2007, *Eu și sora mea umilința* (versuri), 2008; *Rădăcină înstelată* (versuri), 2009; *Popas între nori* (versuri), 2010; *Monografia comunei Cătina* (coautor), 2011; *Antologia "Între râmnice"*, 2011 ș.a.

Referințe critice: Ion Stanciu, *Muntenia literară (O apariție uluitoare)*, nr. 154/12 mai 2001; Victor Atanasiu, Dumitru Ion Dincă (în vol. *Scriitori buzoieni de azi*, 2007, pag.121-123), Marin Ifrim (în *Muntenia*, 11 oct. 1995 și în vol. *Însemnări despre literatura buzoiană actuală*”, 1996, pag. 55, 56; *Portrete în bleomaren*, 2007), Fl. Muscalu, în *Revista V (Un poet din alt veac)*, nr.2/2001; Ioan Flora (*Axioma*), Viorel Dinescu, rev. *Literatură și artă (Stanțe din orașul vechi)*, Chișinău, ian. 2003; Ion Murgeanu (în rev. *Meridian românesc*), Traian Cristea, *Torțe*, 2004, pag. 97-122), Emilian Marcu (*Convorbiri literare*, 21.08.2007), *Ziarul de Vrancea* (01. 08. 2007; 21.08. 2007), Adrian Botez, *Luceafărul românesc*; Mircea Micu, *Cronica Română (Un poet remarcabil)*, 25 martie 2002. Theodor Codreanu (Râmni-cer-irea poeziei) rev. *Literatură și arta*, Chișinău, Constantin Stancu, (Aproape de nori, Rădăcina înstelată, Cântec pentru cel care se râmnicerește...) Revista Agero Stuttgart; (Fratele nostru, poetul) Acad. Nicolae DABIJA *Literatura și arta, Chișinău, nr.2,13 ianuarie 2011*; (*Un poet viguros*) Ion ROȘIORU, *Literatura și arta, Chișinău Nr.18(3322)*, 7 Mai 2009; (Villon din Rîmnic) Ioan HOLBAN „Evenimentul de Iași”-Regional al Moldovei nr.5293; (Eu și sora mea umilința) Eugen Evu *Noua PROVINCIA CORVINA (nr. 3 (55) serie nou/2011, februarie*; (Un caracter vibrant și bine direcționat) Ionel ANDRAȘONI *Opinia*, 28 aprilie 2009; (O scurtă epopee a dragostei de râmnicul ființă: Rădăcina înstelată) prof. dr. *Adrian Botez Vatra Veche, Targu-Mures, nr.11,2009*;(Popas între nori) Stan Brebenel „Oglinda literară” (Tăcere galbenă) Stan BREBENEL, *Opinia*. 19 iunie 2007; (Constantin Marafet și sora sa „UMILINȚA” Traian Gh. Cristea *Opinia*, 25 noembrie 2008; (Nodul amurgului-entuziast) Tudor Cicu *Opinia*, 29 noembrie 2008; („Popas printre nori”sau „Constelația poetului”) Dumitru Ion Dincă/*Jurnalul de Vrancea*; („Trupul a devenit stepă”) Dumitru Ion Dincă *Opinia*, 11 noiembrie 2003; („Trupul a devenit stepă”) Ioan Flora, *Opinia*;(Rădăcina înstelată a poeziei buzoiene) Marcel Isbășoiu-Chiojd, *Opinia* 26 ianuarie 2010; O ulcea cu apă curată (Ioan Lăcustă, 15 august 2001) s.a.m.d.

SEPTEMBRIE 2011:

ÎN AȘTEPTAREA PREMIULUI NOBEL: SCRIITORUL ȘI CITITORUL, SIMPLE ZICERI

Trecut, prezent, viitor, oglinda cuvintelor, magia versului, tăria frazei, schimbarea planurilor spirituale, a geografiei literare, opere, capodopere, cărți, plachete, antologii, arhivele necesare, premii, Premiul Nobel și diploma făcătorului de minuni...

Intelectuali pe baricade, de dreapta, de stânga, furioși, sau dând din capete, pletoși sau academici, o lume a cărților, a gesturilor, spectacolul necesar, la televizor, în sălile de teatru, pe arena de fotbal, chiar...

În așteptarea Premiului Nobel ne gândim la Arghezi, poate la Blaga, ori Nichita Stănescu, chiar Herta Muller. Editurile ies pe tarabă cu noi cărți, sunt pe hârtie, sunt în format electronic, sunt acolo, în piața centrală...

Există scriitori care se concentrează asupra trecutului, îi fascinează istoria proprie, sau istoria altora, sunt afectați de căderea și mărirea trecută, de gloria personală, trecătoare. Ei cad în capcana proprie, sunt prinși acolo, nu se mai pot elibera și asta va genera un blocaj creativ: nu va fi posibilă schimbarea, pentru că nimeni nu poate să schimbe trecutul, trecutul nici nu mai există, e doar un ecou al unui sunet din tinerețe.

Nu trecutul cititorului trebuie schimbat, ci scriitorul trebuie să se schimbe, pentru ca opera pe care o poartă în sine să iasă la lumină, să răzbească. Scriitorul are o menire specială, trebuie să-l ajute pe cititor să-și întoarcă atenția de la trecut spre efectele lui asupra prezentului care îi marchează viața, individul este în fața istoriei mereu la timpul prezent, mereu în netimpul prezent, mereu în eternitatea unei clipe. Deja trecutul este prezent în tiparele de trăire ale cititorului ca și în mintea scriitorului, e acolo, o prezență implicită, care acționează automat, nu trebuie făcut explicit.

Tot așa nu se schimbă individul care se concentrează cu frică asupra viitorului, viitorul încă nu a încălecat pe calul destinului, viitorul nu există, iar acela care își focalizează energiile și teama asupra trecutului, care nu există, s-a topit în memoria celulei, află cu durere că nu este capabil să facă adaptările necesare raportat la necesitățile actuale.

De trecut ne putem ocupa în prezent numai prin iertare, prin reparare, prin reconciliere, prin înțelegere și dragoste, dar astăzi, nu ieri, nu mâine. Uneori justiția e o experiență depășită, magistratul stă în colivia canarului...

Scriitorul nu trebuie să se lase prins în capcană: e acolo frământarea, sentimentele de vinovăție, autocompătămirea, descurajarea, regretul, el e prins, nu se poate elibera, urlă și nu vede lumina, nu pipăie cuvintele cu degetele minții. Sunt energii negative care îl ating, îi absorb valul creator. El nu-l mai poate ajuta pe cititor să se elibereze, îi induce frica de viață, de moarte, de relații, de prezent.

REVISTA HATZEGWORLD

Scriitorul poate provoca ochiul minții să se deschidă, este o chemare la schimbare - o schimbare a minții care declanșează schimbarea vieții, ieșirea la loc larg.

Foto: Un om în univers... omul un univers....

Conștiința luminată diferă de părerea de rău pentru trecut, e altceva. Sunt oameni care le-a părut rău pentru consecințele finale ale erorilor, dar ei nu s-au trezit, sunt prinși, stau în scoică, pe fundul mării, așteaptă minunea. În fața unui roman precum *Numele trandafirului*, ori în fața aceluși volum numit *Cartea de nisip*, realizezi că totul poate fi posibil...Umberto Ecco, J.L. Borgese, scriitori care văd dincolo de cuvinte.

Noduri și semne, ori *Măreția frigului*, poezia care oferă ferestre, te ajută să înțelegi ce înseamnă arca prezentului, Nichita Stănescu îți sugerează că viața poate fi un joc de idei, de sentimente, de gânduri, poetul și vulturul în cetate, iată imaginea suprapusă peste întrecerile de *Formula 1*...

Când are loc adevărată schimbare, realizezi că Dumnezeu efectuează schimbarea, e lângă tine, ai un partener în mișcarea spre devenire, făcând fapte care se văd, mișcă munții. Scriitorul îți sugerează cititorului să nu rămână în trecut, ci să se preocupe azi de erori și de efectele trecutului, trecutul trebuie îngropat și, uitând ce este în urmă, cititorul poate fi ajutat să se îndrepte spre ceea ce este înainte, dincolo de țipăt, de lacrimă.

El se poate astfel elibera de sine prin lectură și participare, având o lume la picioare.

Din acest motiv întoarcerea la lectură este necesară, abordarea cărților serioase trebuie făcută, iar lumea este în așteptarea capodoperelor, simplu, ca un pahar cu apă...

Constantin Stancu
Septembrie, 2011

TRADUCERI: POEZIA CA SPECTACOL... SPANIA-ROMÂNIA, CU EUGEN DORCESCU, DUS-ÎNTORS

VALEA REGINELOR, POEZIA ROSEI LENTINI

Eugen Dorcescu ne propune un volum de poeme în limba română a poeziei scrise de Rosa Lentiniⁱⁱ, traducere chibzuită din limba spaniolă, care aduce un argument liric în geografia literară a Europei, o antologie cu tristețe, apoi rezistența în fața evenimentelor contemporane, reînțoarcerea la coordonatele imperiului, ale istoriei care trădează prezentul prin motivele eterne.

Antologia ne prezintă, la început, pe scurt, viața și opera poetei, tandrețea versului în lumea europeană modernă, date care vin să informeze cititorul despre o lume aparte, o lume a visului străbătut de furtuni spirituale, de violența ultimă a lumii, de melancolia la marginea oceanului.

Un moto interesant pentru acest volum: *“Funcția cuvântului, dincolo de mica mizerie și mica tandrețe de a desemna aceasta sau aceea, este un act de iubire: să creeze prezență”*. - Roberto Juarroz. Acest citat dezvăluie temele principale ale volumului: detenta prezenței, iubirea ca fulger târziu, mizeria zilnică transformată în poezie.

În prefață se face o analiză interesantă a poeziei scrise de Rosa Lentini și trimiterile sale sunt pertinente: „, Pentru Stefan Zweig, poetul “este un paratrăsnet solitar ce adună (...) întreaga tensiune atmosferică a focului sacru, și această forță este aproape întotdeauna mortală”. ZWEIG, Stefan, 1999, 63. *La lucha contra el demonio. Hölderlin, Kleist, Nietzsche*. Barcelona: El Acantilado.

Mai multe date în acest sens ne aduce Karl Jaspers, notând că Van Gogh consideră de asemenea munca sa de pictor ca un “paratrăsnet”. Asumând încărcătura simbolică și transcendentă a fenomenelor amintite, Jaspers afirmă, în consonanță cu gândul conținut în poezia lui Hölderlin:

“Acum, cel care se expune pericolului este chiar poetul: poate sfârși nimic, în timp ce misiunea sa constă tocmai în a capta divinul primejdios în forma poeziei și în a-l transmite ființelor umane într-un mod care să nu fie dăunător.” JASPERS, Karl, 2001, 198. *Genio artístico y locura*. Barcelona: El Acantilado. Citatul este important pentru că dezvăluie puterea poeziei, în general, de a prelua energiile debordante ale răului și a le transforma în versuri care schimbă mințile, inimile, lacrimile spre bine... Fraza este profundă și surprinde în acest context, dar focalizează lumile eterne ale poemului în poezia concretă a Rosei Lentini.

Antologia reține poeme din ciclurile:

- Din *“Citind-o pe Alejandra Pizarnik”*, 1999
- Din *“Caiet egiptean”*, 2000
- Din *“Sudul spre mine”*, 2001
- Din *“Cele patru roze”*,
- Din *“Veninul și piatra”*, 2005

Titlurile dezvăluie ideile acestor poeme, sunt poeme care răscolesc cititorul prin profunzimea atmosferei poetice, este redată o altă insulă în lumea contemporană, insula protectoare, cea pe care se refugiază copii poemului, insula cunoașterii prin versul luminat.

REVISTA HATZEGWORLD

Lecturile, istoria, evenimentele imediate, brutale, sunt aduse în poezie de către Lentini, iar traducătorul, important poet contemporan, simte versul și lasă poemul să zburde, să curgă spre cititor în limba română, aproape la nivelul creației originale, cumva intacte, de sine stătătoare...

*„Trebuie să scrii ca într-un legământ
săpând în umbră, cu lumina înăuntru.
Și zice: “iarna urcă prin mine”
și este mai în sine cu sine însăși.
Tăcerea ți-a luat în stăpânire poarta
șanțul și golul. Cineva trece
ca un lup cenușiu în noapte
cu puii săi jupuți
în timp ce moartea îi cioplește oasele
ca pe niște sculpturi, ca pe niște flaute.”*

Există un loc unde se formează întrupările poetice, o lume a poeziei concrete și lentele pliuri ale dublei memorii...

Urmărind poemele descoperi versuri memorabile: *a zămisli absența, după-amiaza îmbracă în aur grădinile, lumina strălucitoare care s-a scufundat în Egipt, Egiptul tindea spre stele ori se afunda în nisip, grăunțe de somn pe care ne sprijinim capul, apa a șlefuit cântecele, marea pasăre a crepusculului iluminează drumul de întoarcere, odihnindu-se cuvintele iau forma obiectelor...*

Rosa Lentini este fascinată de trecerea și tăcerea imperiilor, e jocul divin care controlează lumea, istoria trecută care se reinventează în prezent, puterea și măreția care alunecă în ape și nisipuri, marile edicte inundate de timp, apoi ieșirea, salvarea prin poezie, credință, cântec. Tema Egiptului este una puternică, a fascinat oamenii pentru că le-a marcat destinele, iar imperiul actual ne marchează destinele fie că este în joc prestanța Statelor Unite, Europa, China, fie că este în joc moartea noastră cea de toate zilele. Prin poezia Rosei Lentini descoperi că puterea imperiului stă în fragilitatea sa... Se dezvăluie cititorului mecanismele imperiului, meandrele care îl desenează, deschiderile spre lume și Dumnezeu... Egiptul a fost o temă importantă în creștinism, dar și una în manualele de istorie lăsate în mâna păcătosului, o temă a eliberării de sub tirania sistemului...

„Din vechiul Egipt se remarcă geografia sa egocentrică. Desenul lumii în formă de triunghi cu un vârf în jos reunea cele două părți ale țării, cea înaltă și cea joasă. O linie în centru îl împărțea în două. Figura obținută din această reprezentare era cheia vieții, cheia întregii existențe. În termeni generali nordul era bogat și sudul mult mai sărac. Marile capitale precum Memphis, Tebas ori Alexandria înfloreau la frontieră pe malul Nilului sau în deltă aproape de mare.

Egiptul tindea spre stele ori se afunda în nisip.” – Cheia lumii

Eugen Dorcescu simte aceste poeme și le dă o atenție deosebită, versul plutește frumos în mintea cititorului, pătrunzător și tainic...

Fragilitatea ființei, ca și fragilitatea imperiului sunt testate prin tema *tsunami*, forțele necontrolate ale energiilor create, cele care mătură bulevardele istoriei și face mereu curat în lume, pentru a conserva lumea, cu toate că individul, concret, e pus să reziste acestora, să biruie cumva, irațional și divin, e rezistența prin viața simplă, ca viață...

REVISTA HATZEGWORLD

*„Mai târziu pe străduțe și pasaje
în casele dărâmate, sub pietre
și graiuri o călătorie amorțită:
fuziunea intimă cu noaptea, odihnă,
transparența intactă
a unei ape cu pești mai reci
mâna pe care nu izbutim s-o trezim. „- Tsunami II*

Efortul poetului, a poetei, în lume este redat prin poemul *Hărți*, de fapt o privire de sus în istorie, un contur ieșit din ceața poemelor, în aceeași manieră precum în vremurile genezei. A privi detașat lumea este efortul suprem al omului, conștiința destinului său în univers.

*„Și priviri pe deasupra distanței
fiindcă prezențele îl susțin mai puțin pe om
decât cei absenți, atât de asemănători în liniștea lor
nașterii lumii
și precum izvoarele de asemenea liniile
de culori naufragiate
spălate după un timp de nisip. „*

Este o hartă a posibilului, o hartă eternă, dragostea se scrie la acest capăt de cer, pe aceste ulițe simple, iar timpul din care suntem alungați, dă putere vieții, centrul plin de dorință și absență...

E un loc pentru cei care visează în *Valea Reginelor*, un Templu pentru **Femeile Faraon** care au marcat trecutul, au dat sens deșertului și mișcarea Nilului în istorie, o poveste care se va ivi înspre lumină...

Eugen Dorcescu notează în prefața volumului: „Memoria și copilăria se aliază în poem, se condensează, pentru a se preschimba în lemnul unor vâsle iute-trebuitoare, dar nici grădinile, nici poveștile lor nu sunt de ajutor, fiindcă nu-i lemn îndestulător pentru a ridica diguri. Doar pentru a arde. Pentru a ilumina un scurt răstimp, o clipă.”

Poezia Rosei Lentini luminează o clipă istoria imperiului cu limbajul special al celei care a străpuns *tsunami* cu puterea memoriei și a șoaptei...

Constantin Stancu
August 2011

CĂLĂTORII CU RADU IGNA: TURCIA

CORIDORUL CULTURAL

Radu Igna, un împătimit al Țării Hațegului, iese din peisaj și călătorește la Istanbul, o călătorie de doar două zile, un *coridor cultural* organizat de Fundația Tuna și Uniunea Ziaristilor Profesioniști din România, un schimb de idei, de gânduri, obiceiuri.

Din acest coridor cultural scriitorul hațegan reține *Note de călătorie*, adică scrieri despre o altă lume, un oraș pe două continente, Istanbul, ieșirea din ritmul cotidian, cu alte cuvinte: Radu Igna, *Istanbul, un oraș pe două continente*, Editura „David Press Print” – Timișoara, 2011.

Deși un aparent conservator, romancierul acceptă jocul și își deschide sufletul pentru o aventură inedită. Nu cade în capcana facilului, din contră, călătoria îl provoacă, redescoperă oameni noi, peisaje, istorii, își reamintește de suferința românilor, de pasiunea lor pentru creștinism, este uimit de programul spiritual al turcilor. O altă lume, alte posibilități.

Voia bună și bucuria sunt rupte de o întâmplare neprevăzută, scriitorul se pierde de grupul din care a făcut parte, este un simplu cetățean în buzunar cu 100 de euro și o carte despre viața culturală a Hațegului, o geantă pe umăr, câțva lucruri simple care capătă valoare de reper. Dar scriitorul în vârstă își găsește prieten tânăr care îl readuce în *coridorul cultural*, un taximetrist care vorbea limba engleză și conducea abil pe autostradă.

De fapt, Radu Igna l-a însoțit pe Ștefan Nemeček, ziarist, filozof și scriitor din Valea Jiului, alături de câteva persoane, într-un demers de viață, adică acele legături prin cultură pentru că jurnalistul urma să-și prezinte cărțile despre istoria literaturii hunedorene și despre istoria jurnalismului hunedorean la Istanbul, o punte între ziaristii din România și cei din Turcia.

Radu Igna acceptă jocul ziaristilor, dar călătoria devine și o călătorie inițiativă, o călătorie în inima proprie, de fapt fiecare loc din Turcia îi reamintește de istoria românilor și de un posibil viitor marcat de cultură. Trimiterile sunt evidente, pertinente și educative, dascălul se lasă în voia expunerii, profitând de mijloacele puse la dispoziție de scriitor, pentru că Radu Igna a fost și un eminent dascăl ce s-a convertit în tagma scribilor de aleasă valoare.

Cartea poartă un titlu sugestiv: *Istanbul un oraș pe două continente*. Firul povestirii este același, pendularea în două lumi, pendularea între viața de acum, prezentul anului 2010 și viața de dinaintea

REVISTA HATZEGWORLD

anului 1989 în România, pendularea între civilizații, călătoria între un continent și alt continent, legate de istoria comună amestecată, contradictorie, acidă sau blândă, dar amestecată până la albastru.

Cartea are un motto promițător de marele scriitor Orhan Pamuk, un citat din cartea *Viața cea nouă*: „Ai ajuns cât ai putut de departe, călătorule, dar m-am gândit că ai putea merge și mai departe...”

Cartea sfârșește cu un citat din Sema Kaygusuz din textul *Istanbul, o mișcare de rotație*, un text apărut în revista „Lettre Internationales” – vara, 2010.

„Istanbul este un oraș plămădit nu din împrejurări comode, ci din privațiuni și greutateți.” - citează autorul.

FOTO: UN CAL ARAB.....

Radu Igna descoperă că noua viață din Istanbul este marcată de viziunea unui important filozof turc: *M. Fethullah Gulen*, omul care a depus toată energia pentru a trezi o nouă generație de intelectuali la viață, bazați pe valori spirituale esențiale, pe valori universale. *Mișcarea Gulen* a pornit din Turcia s-a răspândit prin școli, asociații culturale, științifice, sedimentată în licee particulare, apoi în viața de fiecare zi. Un om cu idei înalte atrage un val nou, valul care poate lega Turcia de Occident, dovedind că înțelepciunea poate apropia oameni, sisteme, poate declanșa idealuri.

Călătoria aduce în lumină Colegiul Sherhat, Burc Koleji, hotelul, Istanbulul ca prezență, personaj, destinație și pricină de mirare, Sema Hospital, o excursie pe Bosfor, Sfânta Sofia, Moscheea Albastră, adică: istorie, peisaj, oameni, speranțe, o viață pe două continente, moarte și dragoste, marea ca motiv de legătură între civilizații...

REVISTA HATZEGWORLD

Sfânta Sofia: biserică, moschee, muzeu, o piață rotundă înconjurată de ziduri mari, o cupolă imensă, o minune arhitecturală, creștini, sultani, ctitori, pictură cu scene din Biblie... istoria ca suferință, lecția supremă pentru a învăța eternitatea...

Un capitol interesant este dedicat *cinei tradiționale* acasă la un prieten: Ibrahim Ayan, cântec, veselie, mâncăruri bune, momente care devin apropiate prin căldura sufletească a românilor și turcilor, prilej de creație ad-hoc, semnificație și netimp.

Iată ce reține Radu Igna în Sultanahmet: „Pe aici își făcea probabil plimbarea de seară prințul Dimitrie Cantemir (1673-1723), fiu de domnitor moldovean, trimis de copil ca ostatic. A stat 17 ani. Numit domn al Moldovei în 1710, s-a orientat spre Rusia. În capitala acestei țări a terminat, în 1716, „Istoria creșterii și descreșterii Imperiului Otoman” (în limba latină *Incrementa arque decrementa aulae othomanicae*), lucrare de referință ce a stârnit interesul savanților din Europa.,,

Gândul scriitorul zboară spre istoria noastră, e un arc frânt care se reface prin timp, dând sens celor două continente.

În altă parte, autorul reține cealaltă față a istoriei: „Am citit, prin cronică lui Evliya Celebi, despre incursiunea turcilor, la care a fost participant direct, în Țara Hațegului, 1662, deci la câțiva ani de la vizita sa la Spitalul din Edirne. Secvențe din acel text au fost publicate în revista „Sargeția” a Muzeului din Deva, cu un comentariu semnat de Aurel Decei. Cumplite incursiuni. Era în timpul domniei principelui Gheorghe Rakoczi al II-lea, când turcii au pustiit, în repetate rânduri, județul Hunedoara.”

Notele de călătorie sunt scrise de Radu Igna în ritm alert, fraza curge natural, îndeamnă la lectură, gândurile se leagă în valuri sub impulsul noului și a foamei după altceva, povestirea este fulgerată de povestiri vechi sau noi, scriitorul redă obiectiv lumea prezentă din perspectiva călătorului prin două civilizații, a celui care trece din istorii în istorii, liniștit de culoarea intensă a culturii, pe acest *coridor cultural*...

„Ne imbarcăm pe un vapor ce abia s-a întors din croazieră. Proprietarul se numește Hasan. Este o ambarcațiune confortabilă potrivită pentru o excursie de două trei ore într-o zi însorită, călduroasă ca acesta.”

Da, Istanbulul este singurul oraș din lume ce stă pe două continente...cultura este pod...

Constantin Stancu

Februarie, 2011.

SEMNE LITERARE ÎN ETERNITATE

CÂTE CEVA DESPRE LITERATURA CREȘTINĂ

Literatura creștină pare a fi în stagnare. O anumită atitudine a oamenilor care slujesc în culte autorizate sau în Biserică, gripează fenomenul lansării unor opere bazate pe valorile creștine și a unor scriitori care au ca temă a preocupărilor lor valorile creștine.

Este o teamă ca dogma să nu fie afectată. În aparență teologii au dreptate, până unde poate un simplu scriitor să interpreteze Scriptura și să scrie în lumina Duhului Sfânt ?

Teologii și-au rezervat o anumită libertate de a interpreta faptele, oamenii, masajul divin. Consideră că au autoritatea să o facă.

Problema nu este nouă în peisajul literaturii în general. Se știe că literatura creștină este un mijloc de evanghelizare a lumii, o metodă de a face misiune.

Analizând fenomenul, putem să apreciem câteva situații:

- Există autori care de la bun început scriu după moda teologică punând accentul pe mesajul educativ, scriu într-un fel la comandă, pe teme date, frust, fără talent, inventând povestiri aparent simple, pentru a ajunge la cititorul obișnuit, dornic de semne ... Acești autori pot fi subvenționați de biserici, asociații creștine, au vânzarea asigurată, editurilor de genul acesta le merge bine, cărțile se vând în biserici, la adunări, etc. Metoda este aplicabilă și la propaganda oficială și până la un punct este utilă, dar există un punct unde kich-ul este prezent, diletantismul e la modă, superficialitatea primează.

- Există și scriitori care sunt sinceri, Scriptura e un loc spiritual important, le marchează viața, iar temele pe care le abordează în operele lor sunt bazate pe valori creștine, pe idei corecte, pe principii morale adânci. Luându-și libertatea de a crea o operă literară bazată de valori creștine în mod original nu intră neapărat în sfera de interes a bisericii, munca lor este privită ca o toană, ca o pasiune secundară, idei singulare și depărtate de viața bisericii. Apoi mai este o problemă, preoții ori pastorii, după cum este organizată biserica respectivă, nu au capacitatea de a administra spiritual oameni cu astfel de daruri, îi obosesc artiștii, mai mult, îi contrariază, apoi apar ca dușmani ai adunărilor pentru că darurile lor aduc ceva nou, ceva care sună ciudat.

- Există mari scriitori care au scris cărți curajoase, pe teme controversate sau teme solide, plecând de la textul Biblic. Au scris la o vârstă matură, când numele lor era deja cunoscut, stabilizat și reprezentau o voce. Au considerat că e de datoria lor să-și dea zeciuiala în modul acesta, ofrandă pentru Dumnezeu, sincer, direct, cutremurător.

Totuși Scriptura oferă teme interesante pentru scriitor, pentru artist în general.

În cartea *Osea* este scrisă o interesantă povestire, actuală și dureros de reală. Un om a lui Dumnezeu, având o credință sinceră, va trebui să trăiască și să conviețuiască alături de

REVISTA HATZEGWORLD

Gomera, o curvă și să o iubească până la sfârșit, cu toate consecințele. Sfințenia și curvia alăturate. Care biserica va accepta o operă literară în care un preot sau pastor ar fi personajul principal al unui roman având soție o femeie curvă și trebuind să o iubească până la capăt, fără să o poată părăsi. Și totuși Dumnezeu i-a cerut lui **Osea** să aibă de soție pe Gomera, pentru a transmite un mesaj poporului păcătos despre dragostea nemărginită și neînțeleasă a lui Dumnezeu pentru om.

În Cartea **Ezechiel** autorul aseamănă pe Israel cu o fată abandonată crescută cu drag, ajunsă femeie frumoasă și ajungând să curvească și, încă pe bani, cu alți străini, cu bărbați din lume, uitând pe Dumnezeu. Metafora este relevantă, dar imaginea e dură, dar reală. Totuși care preot sau pastor ar accepta un roman actual scris în modul acesta, cu trimiteri clare având ca fundal Biserica .

Exemplele ar putea continua. Scriptura e plină de viață, iar un scriitor va găsi mereu teme actuale, luând ca reper narațiunile cărților sfinte.

Majoritatea teologilor scriu în studiile lor că biserica are nevoie de revigorare, că oamenii au nevoie de un mesaj pertinent care să le consolideze viața. De înviorare. Oamenii care acceptă să se transforme, lucrăți de Cuvântul divin pot aduce ceva interesant, nou.

Dumnezeu însă a arătat omului soluția: „ *Psa. 36:9 Căci la Tine este izvorul vieții; prin lumina Ta vedem lumina.* – **Psalmul 36 din Scriptură.**

Constantin Stancu
Țara Hațegului, Oricând

RADU IGNA: POEZIA PĂMÂNTULUI

Radu Igna se întoarce cu fața spre Țara Hațegului, privește dincolo de dealuri și de Muntele Retezat, caută valul care a modelat această țară din țară, ascultă cumva cerul și ascultă pământul pentru a descoperi tainele care au fost, care sunt și care vor fi peste albastrul acesta de Țara Hațegului rupt din oglinzile muntelui .

REVISTA HATZEGWORLD

Scriitorul a strâns în inima sa, în pagini de caiet de elev silitor, date despre oameni, vârtoarea faptelor, scrierile cronicarilor despre o zonă mirifică a României. A avut răbdarea de aduna, de a căuta, de a studia și de a fixa pentru viitor imaginea unui loc în care s-au întâmplat atâtea și în care oamenii au găsit vocația de a trăi românește în stil propriu, la confluența Banatului cu Transilvania și Valea Jiului, aproape de Mureș, pe valea Streiului, sub umbrele adânci luminoase ale Retezatului.

Ajuns la o vârstă a viziunii calme, Radu Igna pune în cartea sa „**VOCAȚIA CULTURALĂ A HAȚEGULUI**” – Editura „**Gligor Hașa**”, Deva – 2009, carte reeditată și în anul 2010, cu unele completări și adăugiri, istoria spirituală a locului, acel loc în care istoricii au lăcrimat și în care nu pot tăgădui fenomenul românesc într-o zonă magnetic spirituală și în care te poți pierde sub ninsori de poveste, există doar posibilitatea de a găsi ieșirea prin cer, ca să-l parafrazăm pe Marin Sorescu.

Autorul are o notă, un fel de epistolă pentru cititor și pentru locuitorul Hațegului, în care pune degetul pe rana istoriei și spune lucrurilor pe nume: „*Eu cred că viața noastră are sens atunci când luptăm împotriva uitării*”, apelând la un citat din **Emilian Ezechil**.

Dar cuvintele autorului spun cumva mai mult: „*Uitarea, ceața ce se lasă cu fiecare zi peste ziua ce a trecut.*”

În căutarea sa, Radu Igna redescoperă o țară frumoasă și spiritul locului ce vine de undeva de departe, străjuită de râuri de munte, de păduri care te învâluie, de muntele care te înalță doar privind la el. Hațegul are un fel de vocație, de cetate de țară.

Scriitorul a căutat să fie obiectiv și a adunat cât mai multe însemnări, cât mai multe cărți despre acest loc și a descoperit că multe personalități au pus ceva din viața lor, ceva din timpul și necuvintele lor în cărți care au reflectat spiritul Țării Hațegului, că oamenii au fost credincioși și până la urmă acea zvârcolire de credință a făcut să conviețuiască la un loc ortodocși, catolici, greco – catolici sau reformați și să lase semne că se poate și altfel, un fel de zonă liberă a credinței, poate unică pe harta creștină a lumii.

Cartea începe cu acele **cărți** care au strâns în cuvinte taina ținutului, apoi sunt note despre cărțile unor importante personalități care au descoperit zona cu interes și bucurie: **Condica Hațegului, după Nicolae Iorga, Hațegul așa cum apare în Cronica Banatului scrisă de Nicolae Stoica de Hațeg, continuă cu plângerea călugărului Efreem pentru mânăstirea Prislop.**

Radu Igna caută esența vremurilor: istoria vicariatului greco- catolic, sau istoria specifică locului la începutul evului mediu românesc, pentru a face o călătorie cu **Romulus Vuia** prin ținut și prin zona vecină a Pădurenilor, insistă pe călătoria făcută de **Aron Densușianu** cândva, sau pe **graiul** locului pus în evidență de **Ovid Densușianu**, pentru a prezenta **modelul hațegan** așa cum l - a văzut Adrian Andrei Rusu.

Preocuparea lui Radu Igna pentru zonă a mers mult mai adânc, a prezentat obsesia colonelului **Zagoriț** pentru Țara Hațegului ca locul unde a fost Sarmizegetusa lui Decebal, sau pe strădaniile unui arheolog aproape necunoscut care a trăit în vatra Hațegului, **Hristache Tatu** care a căutat mărturii despre istoria dacilor aici, la intersecția marilor bulevarde ale istoriei. 32

Eroismul românilor a fost reflectat **în istoria unui batalion de vânători de munte**, o istorie a militarului român care biruie timpul, vremurile, tradiția și moartea într-un mod special.

REVISTA HATZEGWORLD

Despre aprovizionarea cu apă în Dacia romană a scris **Gică Băieștean**, arătând tehnici sau soluții pentru viața civilizată din Dacia romană, ca efect al puterii care știe ce vrea într-o provincie care lupta continuu, până la autodistrugere.

Epoca din anii 1950 – 1960 este pusă în evidență și în contrast cu marile perioade ale istoriei prin **registrele simple** ale unui inspector școlar, spiritul contorsionat al vremurilor apare din procesele verbale ale unor funcționari care erau presați de politic să facă lucruri contrare istoriei. E un mod de abordare simplu și relevant, viața a lăsat urme în marea arhivă a lumii.

Această panoramă a zonei a fost atent studiată de Radu Igna și ne prezintă esența, uneori descoperă lucruri contradictorii și refuzate de vremuri, prin cărți aruncate la deșeu, la topit, le recuperează cu dragoste pentru că era ceva mirific, fascinant: pântecul istoriei unde s-a format poporul român. Au fost ani buni în care Radu Igna a strâns date, cărți, scrieri unele nepublicate și care nu ar fi avut șansa să fie publicate înainte de 1989, a avut răbdarea de a se împotrivi uitării, a prins portretul unui **anonim** ca Mihai Baiu, ce a lăsat manuscrise în urma sa, mult mai interesante decât scrierile de rutină de astăzi.

Dar autorul pune în evidență și operele unor importanți scriitori care au scris despre țara aceasta, de la **Jokai Mor** cu povestea mitul lui Față Neagră, de la **Gligor Hașa** care a scris despre tainele istoriei poporului dac, punând, apoi, în evidență amintirile silvășene ale lui **Cecilia Terezia Bolchiș - Tătaru**, prezentând mișcarea literară a poezilor de Hașeg ca **Romulus Constantinescu, Ionel Amărieuței, Constantin Stancu sau Ionel Drăgănescu**.

Nu sunt uitate ziarele care au apărut la Hașeg, ca **Arena, Columna sau Cuvântul adevărului**.

Chiar **și fotografii** sunt amintiți, cei care au prins clipa de aur a țării în fotografii memorabile: **Aurel Anca sau Horvath Josef**, ori pictorii care au adus un strop de viață în culoarea anotimpului de Hașeg precum **Gulie Gheorghe sau Vasiloni Drăgălin**.

De reținut și faptul că Radu Igna este un om de cultură perseverent, pornind de la o broșură uitată și aproape pierdută, dar recuperată la limita de a fi dată la topit, scriere de Constantin Zagoriț, fost colonel în armata română, în specialitatea topografie militară, deci o persoană care a avut ochi să vadă măreția locului la Hașeg, a susținut ideea interesantă și provocatoare, **Hașeg – adevărata Sarmisegetusa**, idee materializată apoi de Gligor Hașa în calitate de editor și iubitor de istorie într-o carte cu impact, cu același titlu. Fără această perseverență ideea s-ar fi pierdut, cu alte cuvinte Radu Igna e un scriitor cu pasiune și cu lacrimă pentru Țara Hașegului și a știut să recupereze memoria aparent pierdută a hașeganilor.

Inspirat, autorul încheie cu o notă de prezentare a cărții, în limba română și limba engleză.

Ca un mit al omului de Hașeg se evidențiază **Ioan Munteanu**, memorandist din zonă, judecat de puterile vremii pentru că a difuzat Memorandumul Românilor în zonă într-o vreme grea pentru români, în anii 1892, sub guvernare străină. Eroul, aproape anonim, are doar o **cruce** în cimitirul din Hașeg, semn că a trăit aici și a murit demn, că a rezistat procesului politic de la Cluj din anul 1894 și că la întrebările judecătorului a răspuns simplu în logica românului care se vrea liber, alături de marile personalități care au luptat pentru istoria românilor în stil românesc ca **dr. Ioan Rațiu**. Meritoriu pentru Radu Igna sunt acele pasaje extrase din procesul care a avut loc la Cluj ca un moment de demnitate și iluminare a intelectualului român la vreme de cumpănă pentru istoria neamului. Autorul a stăruit mult

REVISTA HATZEGWORLD

până să poată ajunge la acele dosare de la Cluj în care era prins în stilul justiției vremii viața oamenilor, a memorandiștilor.

Autorul cărții scrie: ” Până când a trăit Ioan Munteanu ? Am apelat la arhivele orașului. Nu există date din acea vreme. A trăit oare pe vremea Marii Uniri din 1918 ? Posibil. Ar fi împlinit 73 de ani, judecând că s-a născut în 1845. Și ce s-a întâmplat în viața lui de la întoarcerea de la Cluj ? Cu siguranță, nu a fost primit cu urale ...”

Dar cartea aceasta de aducere aminte și învățătură a profesorului pentru elevul necunoscut din România, începe cu un pasaj scris de Ovid Densușianu : „ Drumul ce duce de pe vale Streiului spre Hațeg ,, pă su vini ,, cum se zice în graiul locului, ori de pe coastele ce ascund Silvașul se vede desfășurându-se una din cele mai frumoase priveliști de poezie a pământului românesc ,,

Cartea merită citită pentru că **poezia locului** ne face mai buni, iar un răsărit de soare în aerul rece de munte din Țara Hațegului pictează o lumină ireală peste cei ca au fost, ce sunt, ce vor fii ...

Constantin Stancu

Poet - Hațeg, iunie 2009 – iulie 2010

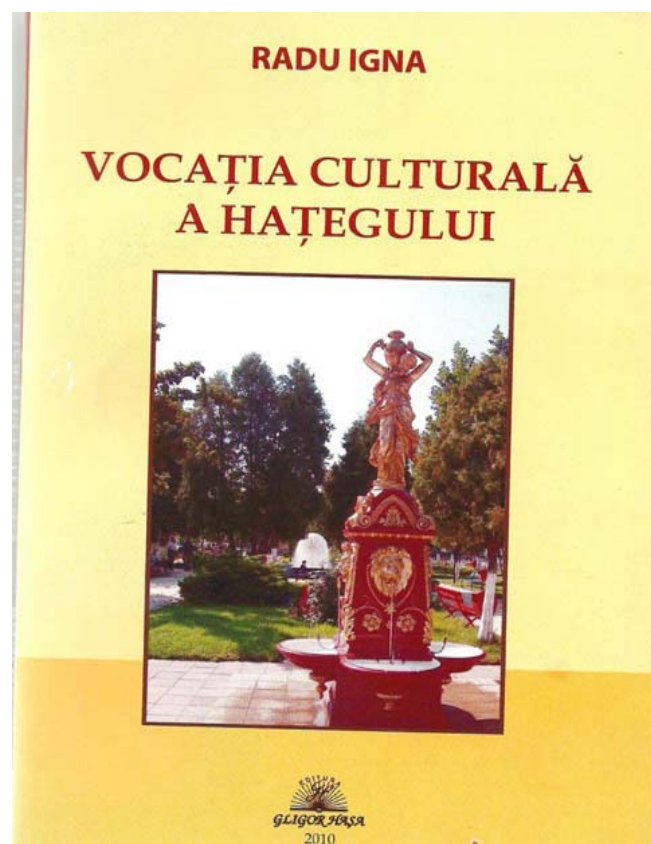

Foto: coperta cărții scrise de Radu Igna

UN POET INTERESANT:

GEORGE HOLOBĂCĂ

OROLOGII DE DUMINICĂ

Pentru **George Holobacă** poezia este un timp așteptat, o sărbătoare în care se regăsește cu cele curate și înalte, când redobândește bucuria de a pătrunde în intimitatea versului și pentru o dulce evadare în cultură și marele sclipiri ale clipei. Poezia sună la oră exactă în sufletul poetului, este prezența odihnei în poem.

Cu volumul de versuri „**Orologii de duminică**” apărut la Editura „**Călăuza v.b.**”, Deva- 2008 el testează limitele poeziei sale abordând cu mult curaj teme personale dar și teme generoase. Volumul are o variantă în limba franceză cu titlul „**horologes de dimanches**” permițând o interesantă deschidere spre marele bulevard cultural al Europei.

George Holobacă încifrează gândurile sale poetice în formule personale calde și pătrunzătoare: *apa visează, umbrele și flăcările sunt alături, cocorii sparg monotonia melancoliei și pun sigiliu pe mesaj, timpul este spart*, poezia profundă este motivul ieșirii din peisajul cotidian pentru a descoperi *silabele genezei și oglinzile de rouă*. Călătoriile poetice ale autorului sunt virtuale, starea este una de respect pentru versul care îți sare în față precum lupul bătrân și pentru cultura serioasă, un gest de regăsire a spațiului etern în care credința oferă certitudini, iar macii din grâu culoarea spirituală a poeziei durabile.

Pentru Holobacă, în mod cert, cunoașterea are ceva care dă mister și siguranță, atingerea ideii îl marchează și poezia țâșnește în cuvinte alese cu atenție, chiar cu teamă, cu sfială și bucurie, descoperirea tărâmului interzis: *„mă străduiesc să fiu ecoul/cireșilor ce înfloresc cu florile-n pământ/dar și călător pe apa/ce se varsă în cer” – ivirea luminii este câștigul său. (Cunoaștere).*

Motivul **cocorului** care săgetează cerul spre alte patrii este unul copleșitor, dorul călătoriei cu vehiculul numit poem este o experiență spre absolut: *„ vine de nicăieri/și n-ajunge la capăt/precum în zero/încap toate numerele/și rămâne totdeauna loc pentru altele// numai Dumnezeu învinge/zărilor fără margini” - Ochi de cocor.*

Pentru siguranța versului său poetul apelează la valorile clasice, verificate, ale poeziei române din orice vreme: Lucian Blaga și Tudor Arghezi. Dar insistă și pe valorile creștine luminoase, venind

REVISTA HATZEGWORLD

cumva dinspre cultura franceză încercată prin operele lansate în acel spațiu literar. Sunt motivele sale creatoare pe care își bazează scrisul, un scris ce continuă temele vechi și noi ale poeziei.

Creația este motivul preluat de la poetul Lucian Blaga, creație care se scurge spre relația dintre două ființe: „*când a modelat lutul/lui Dumnezeu/i-au curs/printre degete stelele*”, iar de la Arghezi motivul zeilor iviți din mucegaiuri și noroi.

În poezia intitulată simplu **patru** se dezvăluie deschiderea conștiinței poetice a scribului spre cele eterne, spre siguranța salvării, e cineva care veghează pentru ca lumea să nu o ia razna, pentru ca făuritorii de miracole să rămână în echilibru pe un atom, brusc anul are treisprezece luni, săptămâna opt zile, ziua douăzeci și cinci de ore, dar exista șansa pentru ca poetul să fie contemporanul aceleiași secunde ... Este aici prezentă partea spirituală a lumii, cea în care limitele sunt elastice și în care lăsat desparte certitudinea de incertitudine. E modul de închinare a poetului, prin vers.

În zbuciumul cotidian imaginea mamei este una a curăției: „*Ană Floare Ană Floare/ mamă cu zăpadă pe rochie*” (*macii din grâu*)

În pasta poemului scris de George Holobacă se află idei care vibrează și care fac poezia să aibă silabe de fosfor:” *străzile vibrează/cum corzile de chitară/* „ *în aerul umed îngerul ruginește/tot așteptând orologiul duminicii*” „*poemul e-n genunchi/roși până la os/pe piatră/în trupul urzit/din rugăciune*” „*fetele aruncă oglinzi/pe câmpii*” .

În acest joc poetic, însă, poemul pare scurtat brusc precum ramura de pom, pentru a rodi, versul este reținut, fără să lase efectele să curgă până la capăt, ceva îl împiedică pe poet să ducă suferința cuvintelor la final, e tehnica misterului, dar și aerul personal al poeziei, doar inițiatii ajung să prindă frăgezimea scrierii. Uneori versurile curg fără a atinge esența, autorul acceptând starea poetică în stil propriu, cu grija de a nu sparge coaja ideii.

Totuși scriitorul acceptă sacrificiul, este unul interior, de zbatere: „*dacă ai fi pasăre/ai plăti cu cântecul tău/vămile*”

Revolta împotriva dezechilibrelor sociale este una angajată, poezii ceaușiști s-au călănit, au uitat de tronul proletar, au palate, au pus botul la trai de nababi, dar sunt deja pe pluta meduzei, alunecând în ape fără timp și ecou. Brutal este și poemul **punk – poeme**, cumva ieșind din tiparul poeziei, este aici și un exercițiu al experiențelor de azi în care poezia este călcată în picioare, pentru efectul experienței pe o boabă de muștar ...

„ *Doamne,/nu răsturna/ordinea lucrurilor/primește și toamna aceasta/ofranda livezilor*” . Peste toate este necesară intrarea în normalitate, în rod și frumos, ca șansă oferită fiecăruia.

Autorul este membru al **Uniunii Scriitorilor din România – Filiala Alba – Hunedoara** a mai scris: „ **Armura de lut**”, „**Via caprelor**”, „**Purgatoriul cocorilor**”, „**Gloria zăpezii**”, iar volumul actual este

REVISTA HATZEGWORLD

dedicat copiilor săi **elis și iulian**, ca gest suprem de cântec de duminică pentru cei care vin după noi, pentru că „ *polenul din matricea lacrimii/fecundează istoria*”

Chiar dacă poezia curge simplu, fără semne prea multe, cuvintele au litere mici la început de vers, e semnul că ceva continuă dintre poet spre lume și mai departe, iată „ *în piețele publice/sfinții coborâți din icoane/împart orășenilor/pâine și zale*”

Constantin Stancu

Noiembrie, 2009.

TENTAȚIA ABISULUI LA EUGEN DORCESCU...

ABIS LÂNGĂ ABIS

ABYSSUS ABYSSUM INVOCAT, este volumul de versuri - testament de zile bune și de zile rele, testament continuare din cuvintele poetului amestecate cu vorbele oamenilor, purificate de zicerile lui Dumnezeu. Este o antologie de autor, a fost făcută public la Editura online „ **Semănătorul**” – Martie, 2009, deși editorii adevărați ar fi trebuit să facă tot posibilul pentru a lansa cartea și în format clasic, pe suport de hârtie, accesibilă publicului din oricare zonă a iubitorului de frumos.

Totul se adună în jurul temei, se coagulează pe firul poveștii de a fii om și de a crede în Cel de Sus, în Yah Elohim în împletirea aceea de dor, uitare și vinovăție, poveste a unei vieții simțind **absența- prezenței** lui Dumnezeu, sunt poeme din scrierile mai vechi ale lui Eugen Dorcescu: **Omul de cenușă** (antologie 1972 – 2001), 2002; **Biblice**, 2003 ; **Elegii**, 2003; **Moartea tatălui**, 2005; **În Piața Centrală**, 2007, **Omul din oglindă** (antologie 2003 – 2008), 2008. Excepție face **Rugăciunea regelui Manase**, plasată în final, înainte de **Epilog**, dar apărută încă în 2001 (în volumul **Exodul**) și preluată de **Biblice**.

Deci, Eugen Dorcescu își propune o carte de aducere aminte a scrierilor sale cele mai adânci, mai abisale, privind în oglinda poemelor care sunt aduse în prim plan de îngăduința divină.

Relația om-poet-artist-eremit-Dumnezeu- singurătatea ca prezență absolută a luminii, abisul în care fiecare poate cădea fie în sus, în Dumnezeu, fie jos, în omul de pământ amintind de Adam cel care a fost întâiul.

Se poate observa în acest volum evoluția psalmului scris de Eugen Dorcescu de la simple considerații și observații ale celui care crede, pe seama poveștii zilnice, la considerații înalte. Poemele

REVISTA HATZEGWORLD

au numere în locul titlului, e aici și o taină a celui care își cântă credința ca relație pură și intensă, abisală, numerele fiind o legătură directă cu acele cuvinte unice venite de Sus. La vechii evrei alfabetul era mult mai deschis, fiecare cifră avea și o valoare numerică, de aici esența zicerii exacte, în stilul științei de a ține universul în echilibru în fața abisului de din Dumnezeu și a abisului din om.

Prologul volumului este intens și deschide perspectiva scrierilor ce urmează: ” *N-a fost cu neputință. N-a fost greu./Aseară am vorbit cu Dumnezeu./La fel de clar, de simplu, de senin,/Cum ai tăifăsuși cu un vecin.../E drept că El tăcea. Sau, mai curând,/Iradia în fiecare gând,/În fiecare șoptă și impuls,/În fiecare zbatere de puls./Doar eu grăiam. Și iată că, treptat,/Discursul în tăcere s-a mutat,/Tăcerea s-a umplut de sens și țel,/Tăcerea era drumul către El./Așa-I vorbeam. Spunându-I tot, deschis,/Așa-I vorbeam : Abis lângă abis./”*

Prezența Celui Divin nu poate fi evitată de psalmistul poet, în orice fapt a zilei este prezent, în oamenii care au căzut, într-o clădire în ruină, într-o zi de iarnă dificilă, ca lepra, toate trimit la evenimentele unice ale cititorului de cuvinte divine, ale martorului Scripturii, căci asta este Eugen Dorcescu, martorul, prin poezia sa.

Natura relevă prezența Divinității prin frumusețea absoltă: „*Și totuși, în străvechea primăvară,/Mă pierd. Și-s fericit. Un altul sunt./Îns de țărână, sânge și Cuvânt,/Ce vede pomi și flori întâia oară./*”

În scrierile sale Eugen Dorcescu privește tragedia umană din perspectivă Biblică, este viziunea sa profundă despre toate, o viziunea pe care nu o tăgăduiește și de care nu fuge, o viziune care îi dă energie și fură energia într-un sens pozitiv: „ *Modelu-nfățișat de Marea Carte/Ne e tot mai abstract și mai străin./Ființe purtătoare de venin,/Murim încet și reproducem moarte./”*

Poetul psalmist preia din stilul celor care au scris și copiat Scriptura, și-a asumat rolul de a primi vești din abisul perfect la modul delicat al scribului care scrie pur și simplu adevărurile prin Ochii lui Dumnezeu, e aici un model specific **Vechiului Testament** din Scriptură împletit cu memoria scriitorului modern care a cunoscut frământările vremurilor din urmă. Unori poetul trăiește la intensitate maximă relația specifică doar creștinilor practicanți, este epuizat, dorind să se sfârșească totul, ca o eliberare, dar de fapt versul reîncepe lumea de la început cu fiecare poem numerotat riguros, pentru a nu scăpa evidenței divine, trimitând spre eternitate.

Prezența omului afectat de păcat este insuportabilă Eremitului: „ *Azi-noapte, printre blocuri, un bețiv/Râdea strident, striga, sporovăia./Și-un grup de-aceeași teapă-I însoțea,/Încurajând delirul lui tardiv./”* Este imaginea căderii totale a omului, iadul care începe de aici.

Singura șansă pentru cel lucid, pentru cel care veghează, martorul liniștit este lauda: „*Lăudat să fii, Doamne,/pentru lumină și soare,/lăudat pentru alba ninsoare,/lăudat pentru ploi, pentru grâne,/lăudat pentru luna și stelele, ce*

clipesc primăvara în râu și-n fântâne./Lăudat pentru bucata de pâine,/și pentru paharul de apă, date mie ieri,/date azi, date mâine./Lăudat că ești Duh. Că-mi vorbești/fie-n vis, fie-n suferință, fie-n

REVISTA HATZEGWORLD

gând./Fiindcă ești./Lăudat pentru-nmiresmatele ierburi. Pentru/frunze și flori./Lăudat că-n final mă omori.../."

Finalul psalmului nu este unul trist sau pesimit, este chiar eliberarea de trup, ieșirea spre cer, lauda nu este zaranică, se simte aici una din dimensiunile credinței: nădejdea, apoi moștenirea vieții veșnice, într-o altă dimensiune, tensiune poemului se rezolvă mai mult prin ceea ce nu spune, prin **tăcere** în sensul marilor profeți, revelați în Scriptură.

Unitatea de măsură a zilei este dată de prezența lui Dumnezeu: „ *Faptul că ești și nu ești/e o zi./*”
Suferința este modul de cunoaștere al credinciosului: „*Lacrima chiar, căzută pe piatră,/are formă de cruce./*”

Deschiderea spre eternitate dă poetului psalmist emoția adâncă a celui care vede dincolo de semnele zilei, emoția care afectează trupul prin puterea ei de a veni din altă dimensiune:” *înfiorat până-n măduvă, deasupra negurii ultime,/deasupra negurii primordiale./*”

Raportul om –Dumnezeu este tranșat clar, fără speculațiile intelectualului fermecat de abisul propriu: *Aceasta e desăvârșirea/nimicului./Tatăl poate exista/fără lume./Dar lumea/nu poate/exista/fără Tatăl./*”

Asumarea destinului propriu așa cum a fost proiectat de Dumnezeu pentru fiecare, în mod specific, fără generalizările mundane este dimensiunea memoriei de artist și de om: „*Atunci, mă ridic,/și Domnul, zâmbindu-mi,/mă ducepe drumul știut,/în calvarul știut:/un om și o cruce./*”

Dreptatea lui Dumnezeu se vede în fiecare vers, Eugen Dorecescu nu speculează, lasă vederea spre viață nealterată de viclenia umană: „*Plouă peste biserica veche, de/lemn, plouă peste ierburi și cruci,/ peste scheletele celor vii, plouă/după o misterioasă măsură./*”

Sunt versuri în acest volum care tranșează speculațiile poetice, apelând la revelația divină: „*Lumina –/substanță/a eternității./*”

Prin cuvinte omenești, poetice, evident, poetul psalmist evocă raiul, viața de dincolo, cu mijloacele care ne sunt puse la îndemână în această dimensiune: „ *Stele și constelații nu sunt/decât schelete de sfinți, risipite/în lutul văzduhului./*”

Mesajul divin este scris în noi, nu-l putem evita, este clar și trebuie astfel asumat, Dumnezeu și-a făcut partea, e rândul nostru: „*Oamenii doar,covârșiți de lumină,/par gârbove semne,/hieroglife de tină./*”

Există șansa ca cei care sunt aleși și acceptă această alegere să vadă ceva din lumea de dincolo: „*Domnul arată celor/aleși/un mic paradis,/un eden virtual,/înainte de stingere./*”

Această privire descoperă eremitului sensul morții, ca legătură a omului de trup și despărțire de Dumnezeu, pentru o clipă, apoi totul se întregeste: „*Toate cele ce sunt/se împart, ne-mpăcat,/între cer și/pământ,/între lut și văzduh./Moartea doar mediază/între carne și duh./*”

REVISTA HATZEGWORLD

În poemul 90 există definiția stărilor prin care trece ființa umană, posibile stări, accesibile prin voia divină, trei stări, trei ceruri, unul jos, altul sus, revelația ca certitudine a ceea ce încă nu este, esența credinței depline, mărturia celui condamnat la moarte: „Al treilea și ultimul nivel,/Cel revelat, e mai presus de-aceste/Închipuiri și-nspăimântări terestre./Doar duhul se încumetă spre el,/Doar duhu-n zboru-i liber către El,/Șoptind, ca ucenicul: Domnul este!/ De fapt prin mărturia aceasta omul îl strigă pe nume pe Dumnezeu, acest este numele Lui, așa cum și l-a spus lui Moise, la zis omului, deci. Copilul își cheamă tatăl.

Volumul se încheie cu o rugăciune, este umilința celui care știe dimensiune abisului, încheind cercul cunoașterii prin psalmul poem, este exemplul celui care ajuns în locul ultim al existenței face legătura, în trup fiind, cu Dumnezeu, e Rugăciunea Regelui Manse, după Scriptură, o rugăciune sinceră, a celui descoperit în fața lui Dumnezeu, a celui, încă, rob în carnea limitată: „Căci pe Tine Te laudă toate puterile cerului,/și a Ta este slava, în vecie. Amin !” E o traducere de text biblic, simplu, etern.

Cartea se încheie cu un prolog, încheierea care denotă revenire lui Iisus, apocalipsa, descoperirea ultimă: *Crezând și totuși nu. Căci, mai presus/De vorba noastră vană și firavă,/Resimt Cuvântul răstignit în slavă/Și-mpurpurat pe crucea lui Iisus./”*

Efortul spiritual, bătălia omului cu sine, cu neștiința sa, cu limitarea sa, efortul de cunoaștere prin psalm, după modelul scribului din vechime, măsurat cu viața sa, este cuprins în această carte semnată de Eugen Dorcescu, eremitul prins în poemele sale, prin care a murit, a înviat și s-a salvat de la uitare ...

Volumul nu este unul comod, autorul a folosit teme, idei, cuvinte, imagini, trimiteri care au importanță doar pentru cel inițiat cu abisul, la limita dintre poet, teolog și eremit, pășind peste marginea abisului, cu toate consecințele.

Cititorul va trebui să-și asume responsabilitatea cunoașterii în momentul în care abordează volumul, pentru a înțelege discuția această simplă, dar necesară și de a accepta transformarea sa pe timpul discuției cu vecinul său, de partea cealaltă a abisului, Dumnezeu ...

Constantin Stancu

August, 2009.

Putina politica si sociologie...

ANOMIA CARE POATE BULVERSA SOCIETATEA ROMANEASCĂ

România poate fi afectată de un puternic conflict social, puterea judecătorească fiind în conflict direct cu puterea executivă pe parcursul anului 2009, magistrații nu sunt de acord cu viziunea guvernului asupra salarizării oamenilor din justiție și a poziției guvernanților față de ceea ce înseamnă justiție independentă.

Chiar dacă presa este de partea guvernului, în mare parte, chiar dacă populația nu înțelege activitatea justiției integral și chiar dacă jumătatea dintre români vor fi nemulțumiți de hotărârile judecătorești pentru că teoretic pot pierde procesele în care se află angrenați, totuși magistrații au dreptate. Și nu se pune problema unor mofturi, ci e vorba de sistem în ansamblul lui.

Iată câteva argumente în favoarea acestora:

- Numărul de dosare repartizate pe fiecare magistrat a crescut considerabil, unui magistrat îi revine mai puțin de 10 lei pe dosar ca retribuție pentru activitatea depusă, față de media de 300 lei cât îi revine unui avocat.
- Litigiile din domeniul insolvenței și recuperării creanțelor au crescut foarte mult, inactivitatea magistraților ar putea provoca blocaje importante în economia României, arieratele putând crește considerabil, chiar bugetul de stat putând fi blocat efectiv din lipsă de lichidități.
- Numărul litigiilor din dreptul familiei au crescut și ele deoarece familia a fost afectată de criză, iar tensiunile din cadrul familiei vor genera criză pe bandă rulantă.
- Taxele judiciare de timbru sunt încasate de autoritățile locale în loc de bugetul justiției, aceste taxe nu ajung la instanțe în mod direct.
- Poziția procurorului în cadrul sistemului judiciar nu este clară, deoarece el nu se poate considera magistrat independent integral (a se vedea poziția CEDO referitor la independența procurorului în sistemul de drept românesc).
- Greșelile puterii executive se corectează de către puterea judecătorească, pentru ca societatea să aibă stabilitate și, din păcate, numărul de greșeli ale funcționarilor publici din diferite structuri administrative sunt tot mai multe, inclusiv din cadrul puterii locale, la nivelul consiliilor locale.
- Dotarea instanțelor judecătorești este precară, uneori imposibilă, la nivel de ev mediu.
- Violența la adresa magistraților a crescut, mai ales violența psihică și chiar cea fizică.
- Magistrații nu pot avea afaceri, activitatea lor în afara instanței de judecată fiind limitată de incompatibilități, etc.
- Legislația europeană dă dreptate magistraților.
- Ministrul Justiției, care face parte din puterea executivă, are un cuvânt de spus în cadrul organizării puterii judecătorești, atât direct cât și indirect, puterea judecătorească fiind astfel afectată de decizii administrative, pentru a nu afirma că este afectată de către deciziile politice.
- Numărul magistraților este insuficient în cadrul instanțelor de judecată, accesul la funcția de magistrat nu este deloc ușoară și comodă.
- Efortul personal al fiecărui magistrat este considerabil pentru a ține pasul cu modificările legislative și cu necesitățile sale ca persoană. El trebuie să studieze zilnic apariția noilor reglementări, fără să le poată însuși integral într-un mediu spiritual agresiv.

REVISTA HATZEGWORLD

- Procedura civilă și procedura penală nu este clară ceea ce determină creșterea birocrăției în instanțele de judecată, cu citații, retrimiteri de dosare, etc.
- Președintele de instanță nu are libertatea unui manager efectiv, el este blocat de normele bugetului de stat și nu poate lua decizii în timp real, dar răspunde pentru gestionarea banului public conform legii bugetului public.
- În perioadă de criză rolul justiției crește foarte mult și activitatea din instanțe a devenit sufocantă.
- Presa are tendința să pronunțe hotărâri în locul instanțelor de judecată, limita libertății de exprimare a fost depășită mult, jurnaliștii fac legea acolo unde numai instanța ar putea fi chemată să se pronunțe, ori când magistratul a pronunțat decizia, deja este prea târziu, cel implicat e prea bătrân sau chiar a decedat, ori bolnav, ori nu mai răspunde de fapte sale ...

Reflectând la aceste noi situații putem afirma că a apărut **anomia** în societatea românească, anomia fiind starea societății caracterizată prin lipsă de legi sau prin existența unor norme contradictorii care fac dificilă orientarea individului în colectivitate, ceea ce va bulversa efectiv viața românilor de zi cu zi, autoritatea statului fiind diminuată considerabil, iar în lipsa deciziei judecătorescilor, singurul care tranșează relația dintre indivizii societății, oamenii vor tine să-și facă singuri dreptate, într-un fel sau altul ...

Pe fondul acestei stări de anomie, Președintele României poate lua măsuri excepționale, care să blocheze căderea societății românești.

Pe aceste perioade alegerile pot fi suspendate până la rezolvarea tensiunilor sociale.

Iată câteva din atribuțiile Președintelui:

„ MĂSURI EXCEPȚIONALE

Președintele României, instituie, potrivit legii, starea de asediu sau starea de urgență, în întreaga țară ori în unele unități administrativ-teritoriale și solicită Parlamentului încuviințarea măsurii adoptate, în cel mult 5 zile de la luarea acesteia. Dacă Parlamentul nu se află în sesiune, el se convoacă de drept în cel mult 48 de ore de la înștiințarea stării de asediu sau a stării de urgență și funcționează pe toată durata acestora. (Articolul 93 - Constituția României) „

Constantin Stancu
Septembrie 2009

REVISTA HATZEGWORLD

Foto: Valoarea artei, Constantin Brâncuși...

Biblia:

Pro 3:5 ” Încrede-te în Domnul din toată inima ta, și nu te bizui pe înțelepciunea ta!”

EUGEN EVU, UN POET SPECIAL...

Hunedoara, poemul, călătorie literară cu un poet proprietar de castel...

VÂNĂTOAREA DE CURCUBEE

„Caut, nu știu ce caut

Caut izvorul din care curcubeul

Își bea frumusețea și nemurirea” (Lucian Blaga)

„ **Vânătoarea de curcubeu** „ este modul în care poetul Eugen Evu caută certitudini, legături indestructibile între poet și semeni, poet și natură, poet și părinți, poet și moștenire, poet și omulpoet, legături care să certifice eternitatea în modul ei, aparent - trecător, de a fi.

REVISTA HATZEGWORLD

Titlul volumului de versuri este inspirat și are ca motto versurile poetului Eugenio Montale, și este publicat de Editura „Hestia”, Timișoara, 2009 în colecția „Poesis”.

Cartea este un cântec profund despre viață, o vibrație laudatorie la adresa darului care este existența poetului în lume ca poet, suferind miracolul cunoașterii prin poezie, ca formă divină de cunoaștere, un mod ales de a ucide cu artă efemerul și urâtul.

Cartea pune întrebări fundamentale și dă răspunsuri fundamentale, prin limbaj poetic, la tainele vieții, versurile curg spre o altă dimensiune și valsează discret și tandru spre bucuria regăsirii ființei originare, pierdută cumva prin meandrele păcatului și a unui trecut crispat. Experiența de viață, cărțile scrise până la această carte îi dau dreptul poetului să ceară certitudini, legături pe verticală cu divinitatea care mereu dă impulsul și legături pe orizontală cu părinții și natura, care pot fi atinse cu privirea sau cu mâna.

În această cunoaștere prin poezie, pe care poetul și-o asumă, descoperă valențele unei alte memorii, miracolul artei, bucuria iubirii pure în întâlnirea cu femeia care poate accepta miracolul sau bucuria cunoașterii în sine ca mod de relaționare cu celălalt.

Sufletul poetului vine din lumile bătrâne, cu un dor ce arde în ființă, un dor alinat de cuvintele care sunt un mod de oglindire a divinității, alinare ce vindecă ...

Există la poet **memoria cealaltă** păstrată intactă, despre viața în rai, închipuit prin satul etern din Ardeal, acolo unde cucul se ceartă cu mierla și unde copacii bătrâni au fost tăiați, sat aparent pustiu, dar prezența vieții este implicită prin umbrele păsărilor și a frunzei de nuc.

Nucul este simbolul trăinicieii, a celui care rezistă și rezistă la sat între-o altă dimensiunea memoriei, deasupra lumii. Iubirea este taina de a te regăsi în celălalt, în altă dimensiune, ființa se oglindește în ființă, e un cântec al întâlnirii celor două părți care au fost separate gnostic de creator, posibilitatea cunoașterii depline, în alt tărâm.

Visul existențial este unul care pendulează între real și ireal, provocând miracole prin starea poeziei, ca stare de inspirație: „*Nu știu de unde nu știu de unde / Soarele-n miezul seminței răspunde. /*” Această stare a visului duce la Eugen Evu spre renunțarea la semnele gramaticale uzuale pentru a nu decapita (întrerupe) cântecul, este ieșire din obișnuit și migrarea în cântecul absolut.

Poetul veghează, este atent pentru ca marile mistere să nu treacă, pentru ca istoria universului să nu scape versului pregătit să o preia, elegia la vârsta maturității este parte din existență pe care o absoarbe în gândul său: „*Am știut cu uitarea / Că frumusețea e blestem / Prin aceea că vor toți / Să o prade. /*”

În acest volum Eugen Evu renunță la experiența poetică modernă acumulată, exersând tragicul și anotimpul spiritului românesc, prin asimilarea temelor spațiului românesc evidențiate și de Mircea

REVISTA HATZEGWORLD

Vulcănescu, pomenit, de altfel, în volum. Modernitatea vine din atingerea extremelor, spiritualitatea ancestrală se greșează pe modul actual de gândire, iar refrenul: „ *Alaun, alean, alien/* „ e un joc de cuvinte care se atrag prin sunetul literelor și al sugestiei, alchimie, dor, deschidere spre viitor, doina vine din nicicum, fără repere sigure, ca o recuperare a memoriei dintr-un spațiu pulverizat, cântec care sparge duritatea de cristal a timpului: „ *Că n-ajunge foamei firea/ Dragostelor asfințirea/Nici muririi nemurirea/* „ Doina este modul de tânguire după viața posibilă, dar care a devenit imposibilă prin vinderea raiului pe bani.

O temă principală a volumului este tema (crezului) credinței, cea a marilor întrebări care au găsit răspunsul în Dumnezeu, Evu o abordează în mod poetic, lăsând deschise misterele dar și punând în evidență **măreția jertfei** ca mod de eliberare în etern, mielul durerii este preluat de poet ca **temă critică**, impurificată de faptele omului, jertfa e crimă, e un **măcel pascal inutil în lume care depășește necesitatea simbolului, chemând persoana spre luciditate**, înjunghierea mielului este străpungerea umanului, mielul plânge în oameni simpli, etern, de neînlocuit prin destinul implacabil al celui care se jertfește: „ *Cuvânt tăiat, căzut din cer, cuțit/Ca milenara morții preoțime/Zei canibali pretins divinei Crime/să-ți primească hramul răsucit/Miel al iubirii ce din nemurime/Sub stigme-abați vărsările de sânge/* ...Versul este abrupt, poetul preferă luciditatea cum am arătat, și nu preluarea mecanică a simbolurilor, ci tragicul existenței în trup, dincolo de canoanele, deja, depășite ... E nevoie de o altă unitate de măsură, mai credibilă ...

Întrebare la Ghetsimani (*poem în proză*) e un adevărat poem al menirii poeziei și a scrisului, constatarea brutală a poetului că Isus nu a scris niciodată duce la tensiunea destinului la scrib în lume, răspunsul sunt tatuajele, doar Iuda consemna în registre cifre și nume, numere de nume, scrisul pare un păcat, dar tensiunea poemului nu este rezolvată, rămâne o tensiune eternă, păcatul celui care scrie nu se dezleagă. Dincolo de poemul în proză, poemul program, știm că Dumnezeu a creat prin zicere, **legătura gând faptă e curcubeu la creator**, e instantanee, creatorul nu s-a încrustat cumva în piatră sau pe papyrus, el s-a scris direct pe ființa umană, omul este modul de scriere a lui Dumnezeu, iar atunci când a dorit să scrie s-a folosit de robii săi care au scris mânați (!!!) de Duhul Sfânt, **precum mânat e poetul** să scrie poemele, ca o vită care nu vrea să tragă în jug, iar forța divină, impulsul, face ca spiritul poetului să iasă în lume prin versurile scrijelite cumva. Oricum nisipul e pregătit, chiar dacă valurile vor șterge mesajul ...

Din această cauză artistul este un fel de ucigaș, el pregătește jertfa perfectă prin arta sa, uneori inutilă oamenilor, dar utilă prin deschiderea spre altceva : *Niciodată nu vom afla/Dacă suntem reversibili/Dorințele înaltă catedrale/ Genunchii tăi, femeie, îmi redevin/Stâlpi de templu/* „ . Ultimul poem al volumului „ **Nucul cel bătrân de zile** „ este un poem al vieții, omul, ca nucul *prădat de roadele sale*: „ *Cum de singur se bate nucul/Cel bătrân de zile/În tinerețe prădat de grauri/Acum nici de corbi/Și prin brațele-i ușurate/Zbocotește seva/* „ Paralela poet - nuc este relevantă prin textul scris în metatext înstelat, sub clopote, îngânat de cuc la modul sacru.

REVISTA HATZEGWORLD

În acest volum poetul s-a golit de sine, pentru a umple poezia sa ca într-o relație de dragoste, poemul e poema, gândul scris al bărbatului e simultan și gândul femeii, pentru că fiecare dimineată e făcută din milenii ... „ Numind te iau în stăpânire,/Lucru făcut,ci nu născut prin joc/Poem ca nevăzuta-mi parte-n fire/Celestă oglindire și noroc/ ...din poemul **Cuvântul poetic**.

De reținut din magma poemelor unele teme, subiecte, idei, strigăte, afirmații care sunt de natură lirică profundă, dar pragmatic din punctul de vedere al existenței în lumină și locuind memoriile posibile ale omului: **iubesc prin oglindire, zeu și zee, licărind azimutul, cuvânt tăiat, subcuantică vocabulă solară, sacru îngenunchat în profan, amonetele din vis, departele îngenuchind întru aproape, din abstract smulgi sămânța, năvoadele nopții memoriei subcorticale, trageți orizontul peste mine, criogenie a semințelor, zace vântul în genunchi, fost-am plâns a nu mă naște, chakra primordiei ...**

Unele versuri sunt sub o tensiune evidentă, Eugen Evu forțează ordinea cuvintelor în frază în mod voit sub puterea de a modela ideile supte de sunete și ziceri, este oglindirea vieții sale prin poem și poemă, chiar dacă teoreticianul va avea obiecții, trăirea îi va infirma posibila analiză. O privire atentă a cititorului va descoperi la Eugen Evu temele sale omenești posibile, eterna speranță în altceva, jertfa ca mod de ieșire din ființă, pasiunea de a vâna curcubeu sub marile mistere ale universului, simplu și profund ca un țăran care are știința de bate nucul sub stele din Ardeal, cântând un cântec etern.

Arta de a bate nucul e o artă profundă, e și o știință, pentru că nucul dăinuie prin puterea de a avea rod în fiecare veac, iar omul nu poate strivi tainele, („ corola de minuni a lumii”, idem Blaga), iar poetul nici atât ...

Constantin Stancu

01 august 09

HATĚG – ADEVĂRATA SARMIZEGETUSA

- PLEDOARIE DE GLIGOR HAȘA -

IPOTEZE ISTORICE

MEMORIA IN CARE LOCUM

O ipoteză interesantă relansează Gligor Hașa prin cartea sa” **HATĚG ADEVĂRATA SARMIZEGETUSA** ,, , o carte provocatoare apărută chiar la Editura „ **Gligor Hașa** ,, – Deva, 2009. Cartea se dorește a fi una a curajului de a vedea altfel istoria și are un scop nobil și neliniștitor pentru români: Sarmizegetusa Regia, capitala Daciei, a dacilor liberi, a fost la Subcetate – Hațeg și nu în Munții Orăștiei – Șurianu, așa cum s-a încetățenit în istoria ultimilor decenii, adică o altă locație, un alt loc acolo unde poezia pământului atrage un astfel de demers. Autorul se opune dogmelor și aduce argumente, pornind de la o idee susținută de **Constantin Zagoriț**, fost colonel în armata română, în specialitatea topografie militară, deci o persoană care a avut ochi să vadă măreția locului la Hațeg.

Ideea cărții se opune tezelor susținute de **Constantin Daicovici**, cunoscut cercetător, cu o poziție solidă în lumea istoricilor, o personalitate care a dominat perioada de început a socialismului – comunism în România, dar și demnitar al statului român în aceeași perioadă.

De fapt colonelul topograf Constantin Zagoriț a făcut cercetări în zona Hațeg din necesități militare în anii 1920 -1938, iar în urma cercetărilor a scris cartea, nu voluminoasă, dar documentată intitulată „ **SARMIZEGETUSA** ,, . Ideea colonelului român se întemeiază pe argumente militare, geografice, topografice și fortificațiuni găsite pe teren. Cartea a fost editată în anul 1937 și a fost găsită întâmplător de Gligor Hașa la un cărturar din Hațeg, la scriitorul Radu Igna, pasionat de miracolele locului, care a și scris la rândul-i o altă carte „ **Vocația culturală a Hațegului** ,, – apărută tot la Editura „ Gligor Hașa ,, – Deva, 2009. Se pare că au existat oameni care au adunat informații în sensul că Sarmizegetusa Regia a fost la Hațeg, o flacăra care a luminat mințile multor români care doreau și doresc să aibă atitudine corectă în țara lor, cu riscurile necesare, dar curat asumate, prin eforturi proprii.

De reținut că scriitorul Gligor Hașa a fost permanent preocupat de istoria Daciei și a dacilor și a scris nenumărate cărți despre acele vremuri ciudate, cu bărbați curajoși și demni. Cu alte cuvinte, Gligor Hașa are o nebulie frumoasă, o atitudine plină de forță și eroism, luptându-se cu un anumit curs al istoriei, cu școala de istorici de la Cluj, cu un întreg sistem care a generat doctorate, a făcut valuri în Academie, a atras fonduri considerabile și a dat direcția miracolelor la

REVISTA HATZEGWORLD

români.

De menționat că Gligor Hașa nu neagă că în munții de lângă Orăștie se află capitala spirituală a dacilor, dar există o deosebire între capitala spirituală și capitala politico – administrativă, pregătită să dea sens lumii Daciei din punct de vedere pragmatic, de conducere a poporului și de apărare împotriva cuceritorului din Imperiu Roman dar și a popoarelor migratoare, în vremuri grele, violente, barbare. Cartea **HATĒG – ADEVĂRATA SARMIZEGETUSA** se citește cu interes pentru că tema este captivantă și pentru scriitorul are știința de a provoca cititorul și mediul academic, iar argumentele sale sunt ale unui cunoscător, pertinente și practice. Gligor Hașa recunoaște că Munții Orăștiei reprezintă Tibetul Sacru al dacilor, dar e o deosebire care trebuie avută în considerare, la Grădiștea de Munte nu încăpeau prea mulți soldați, zona ei era limitată, acolo se află altarele de cult, calendarele dacilor și alte vestigii interesante, dar care, în viziunea autorului, nu constituie argumente pentru ca acolo să fie capitala politico-administrativă a dacilor.

Sunt câteva argumente prin care Constantin Zagoriț și Gligor Hașa susțin că la Hațeg a fost adevărata capitală politico – administrativă a Daciei:

- Sarmizegetusa de la Subcetate – Hațeg are o poziție intermediară între cetățile din munții Orăștiei și Sarmizegetusa Ulpia Traiana.
- La Hațeg se adună marile drumuri de acces dinspre Târgu Jiu, Mureș și Banat, ca într-un triunghi miraculos al curgerii dacilor spre centru.
- Aici se vede clar funcția strategică a întregii regiuni.
- Sunt trei izvoare care nu seacă și permit viața în condiții vitrege.
- Pe harta lui Ptolemeu din secolul al II-lea apare localizată Zarnizegetuza Basileion (Sarmizegetusa Regală) exact pe coordonatele geografice ale Hațegului, cetatea din Munții Orăștiei este mai depărtată cu vreo 60 km față de localizarea făcut în vechime.
- Aici s-a descoperit tezaurul dacilor, în albia Streiului, se pare, existând documente în acest sens.
- Există descoperiri arheologice importante în zonă.
- Sunt mai multe planșe care aduc argumente de natură topografică pentru localizarea adevăratei capitale a dacilor la Hațeg.
- De ce numele atât de straniu a satului de lângă Hațeg – Subcetate ?

Desigur că sunt și alte argumente, dar cartea va trebui citită și înțeleasă, cu toată opoziția conservatoare care există în gândirea noastră.

Poate că argumentele forte ale autorilor sunt cele de ordin practic, atât colonelul Zagoriț cât și Gligor Hașa au pășit pe meleagurile din Tara Hațegului și au simțit locul, oamenii, miracolul care plutește permanent în aerul tărâmului, deasupra unui pământ miraculos în care porcii mistreți mai descoperă monedele de aur din vechime, rămânând brazda pădurii. Apoi demersul lor este unul care se face prin efort și resurse personale pentru că sunt **mânați** de ceva mai înalt în această cercetare, spre deosebire de istoricii de profesie, angajați la stat.

Această nebulie frumoasă poate determina autoritățile locului să declanșeze o cercetare mai amănunțită în zona Hațeg – Subcetate pentru a pipăi istoria la fața locului. Opoziția mediului academic va fi puternică, dar cercetarea se impune pentru că sunt argumente și poate genera surprize.

Un curcubeu leagă Hațegului de restul lumii și de reținut că în vremurile războiului din urmă, Cel de al Doilea Război Mondial, a existat o tentativă de mutare a capitalei României moderne la Hațeg. Oare de ce s-a luat această decizie în vremuri grele pentru poporul românilor ?

În rest, să ne păstrăm curajul de a rămâne demni oricare va fi rezultatul final, sunt zone din România care pot fi centre culturale, politice sau administrative cu brio, pentru că Dumnezeu a făcut țara frumoasă.

Cartea lasă să se înțeleagă faptul că trebuie uneori să ai curajul de a te împotrivi istoriei pentru o memorie curată. Gligor Hașa anexează și cartea lui Constantin Zagoriț ca argument și acest lucru este pozitiv și probează onestitate, la un moment dat vor fi tot mai mulți români care vor privi altfel istoria

REVISTA HATZEGWORLD

lor și a lumii.

Scrierea lui Gligor Hașa este una intensă, autorul pare a nu fi avut răbdare, uneori repetă și insistă pe anumite idei și argumente, fraza este frustă dar demnă și transmite un mesaj de forță și patriotism implicit, pe linia cărturarilor români Nicolae Densușianu, Octavian Floca, Timotei Ursu și alții.

Iată ce scria Constantin Zagoriț în cartea sa: „*Pentru a prezenta cât mai clar și mai convingător motivele care m-au făcut să cred că Cetatea Sarmizegetusa s-a găsit așezată pe masivul triunghiular deluros de la răsărit și din imediata apropiere a orașelului Hațeg – am găsit cu cale să arăt poziția locului precum și așezarea strategică și tactică a acestei cetăți prin cât mai multe hărți; și de aceea am anexat lucrării de față 4 hărți diferite și cuprinzând din ce în ce mai multe detalii. De altfel arătarea pe hartă, chiar rudimentar executată, este oricând mai preferabilă unei descrieri textuale.* „

O idee care merită reținută și la care să reflectăm: **memoria ca aleasă cetate ...**

Constantin Stancu
Hațeg, august 2009

Foto: Hațeg, centrul vechi, târg de țară...

*Scurtă antologie de poezie creștină, Hunedoara,
Deva, Călan, alte cetăți...*

Antologie alcătuită de Eugen Evu și Ion Urdă:

HARFELE HARULUI

Această antologie de poezie creștină, cu un titlu inspirat ales „**HAREFELE HARULUI**”, a apărut la sfârșitul anului 2007 sub egida Biblioteca „**Provincia Corvina**”, – Hunedoara, la inițiativa și inspirația lui **Eugen Evu și Ion Urdă**, ambii implicați în fenomenul cultural din zona Hunedoarei, chiar ei scriitori ...

Se pare că autorii antologiei au lăsat pentru o clipă creația proprie și au simțit nevoia de a-și plăti **zeciuiala** Celui de Sus, un fel de dar pe **altarul** nevăzut din viața fiecăruia, acel altar care pentru o perioadă își arată flăcările ca să lumineze fețele scribilor.

Argumentul scrierii este cartea „**Cântarea Cântărilor**”, din **Biblie**, iar mesajul pare a fi dragostea lui Dumnezeu, care, așa cum scria Apostolul Pavel, este **legătura desăvârșirii**.

Autorii au avut inspirația de a prezenta, pe scurt, viziunea lor asupra creației. În centru este cântecul de lauda adus lui Dumnezeu, viziune schițată în scurte note, inspirat scris. Aceste note se referă la argumentul creștin pentru România, argument care vine prin Hristos, argument care a fost alterat uneori de-a lungul vremii, dar care, de fiecare dată, a izbucnit cu putere în viața românilor. Așa cum îi place lui Eugen Evu în ultima vreme, se joacă de-a cuvintele și preia mesajul esențial creștin dându-i o formă de argument filozofic, o filozofie a fiecărei zile, argumentul pentru o speranță numită **România**, cu trimiteri spre un zeu strămoș, specific și culturii dace. Argumentul este la limită și pare preluat din unele scrieri vehiculate în cultura română, dar adevărul este că nu puteam fi creștini înainte de Hristos și că însuși Hristos a lămurit problema pentru evreii farisei din vremea cât a fost în trup când a afirmat că **EL ESTE** înainte de Avraam, deci este Cuvântul întrupat prin voia tatălui, rezolvând astfel problema păcatului care bloca și blochează destinul ființei umane.

REVISTA HATZEGWORLD

Autorii antologiei au pornit de la mesajul din „ **Cântarea Cântărilor** „ punând în evidență dragostea ca sentiment fundamental și accentuând ideea teologiei creștine în sensul că această carte anticipează și este totodată, din perspectiva eternității, oglinda dragostei dintre Isus și Biserica sa, după cum cartea reflectă și dragostea lui Dumnezeu pentru poporul său. Dar, dincolo de acest mesaj teologic, este unul altul pus în evidență deplin referitor la dragostea dintre un bărbat și o femeie, dragoste curată, ca model dat omului pentru viața sa pe acest pământ, un model adevărat și care elimină speculațiile despre aberațiile sexuale dintre bărbat și femeie, după cum elimină cealaltă extremă a abstenenței sexuale din motive diverse, chiar religioase.

Având ca bază aceste principii, autorii antologiei reușesc să adune în paginile cărții creația unor poeți intrați în conștiința culturii române, poeții cu nume și cu greutatea scrierii în timp ca Vasile Alecsandri sau Ioan Alexandru, Lucian Blaga sau Mihai Eminescu, ori Alexandru Macedonski, sau Paul Aretzu. Sunt cuprinși în antologie și scriitori de renume din lirica universală ca Charles Baudelaire sau Rabindranath Tagore, ori Giuseppe Ungaretti. Lista poate continua, apoi sunt și unii scriitori inediți ca Petra Vlah sau Adrian Botez.

Desigur că rămâne **cenușa cuvintelor** de dragoste pentru Dumnezeu scrise de fiecare autor...

Paul Aretzu: „ *Până în veac mă dor smintelile mele și viața mea ca o ploaie s-a risipit.* „

Shaul Carmel (Israel) : „ *Ce ai turnat, Doamne, / În lutul întrupării mele / Dincolo de stele și de îngeri ? / Ce ai turnat în mine ? „*

Ion Chichere: „ *Nu vă bate pe voi Dumnezeu ? / repetă în mână cu Biblia / pe care o arăta tuturor / ca pe o Lege / de Autor. / „*

Ion Pillat: „ *În frăție și dreptate, și iartă-mă Doamne că – ndrăznesc: / Te rog să faci viața pe pământ ca și în cer „*

Vasile Voiculescu: „ *Cum te – aș mușca de te-aș putea ajunge, / Tu, Doamne, -n lume singur fruct oprit.* „

Autorii antologiei ducând, prin logica dragostei, impulsul de a aduna în carte versul arzând pentru ceva mai înalt din această viață, cuprind în filele ei și scrieri ale creatorilor creștini clasici și contemporani din județul Hunedoara, ca un gest de generozitate pentru locul în trăiesc cu toții. Oare le-a trecut prin minte autorilor antologiei cuvintele acestea: „ **Descalță-te, că stai pe un pământ sfânt ?** „ Răspunsul însă vine de la sine, e un răspuns care impune tăcere. Secțiunea este importantă și pentru că recuperează unele scrieri aparent pierdute și uitate sub preșul istoriei și pentru că e o pagină scrisă în comun de oameni care s-au salutat sub aerul unui **netimp** atins de brume.

Dan Constantinescu Nicoară: „ *Isus, între lacrima Domnului / și vulturul beznei / Își poartă crucea/ Mântuirii pământului / Daurind / și Crucea Infinitului / Ce-l străbate de asemenea / „*

Eugen Evu: „ *Mi-e târziu în lume, Doamne, cu ninsoarea îți scriu.* „

REVISTA HATZEGWORLD

Mariana Pândaru: „ Mă așteaptă o mulțime de zile / În care mă voi lepăda / De toate iubirile oarbe / De toate greșalele / De toată deșertăciunea / Învățând între timp / Lecția simplă / a nemuririi. „

Ioan Urda : „ De ce nu vrei să vezi, Doamne, / cum te sapă la rădăcină îngerii ? „

În secțiunea a III- a din antologie apar creatori creștini **debutanți** din județul Hunedoara, semn că flacăra va arde și că sulul manuscrisului trebuie scris, fără ca ei încă să cunoască suferința, sau tristețea, fără să înțeleagă care va fi ultimul cuvânt de pe sulul manuscrisului și dacă este un sfârșit al sulului, ei, **scribii în devenire**, poeții tineri cu poeme în mâni ca ramuri de finic.

E meritul autorilor antologiei de a lăsa deschise ușile pentru cei care vin, pentru că, în fond, **e cineva la ușă și bate ...**

Pentru ca această antologie să intre în **sferă** cu adevărat, partea a IV -a cuprinde colinde și alte creații populare creștine, o secțiune necesară pentru un popor ce a depus efortul de rămâne sub semnul Învierii.

Însă trebuie să privim atent la ceea ce scrie **Tagore:** „ Omul e din născare copil, puterea lui e puterea de a crește „

Evident, această antologie pare a fi doar un început, mai sunt poeți care au scris poeme de laudă, integrate în *cântarea cântărilor* cea de toate anotimpurile și cea de toate tristețile și care ar merita integrarea într-o antologie, ca poeții din închisorile comuniste și nu numai, poeții din exil, cei departe de țară ...dar, poate, va mai fi cândva o șansă

Autorii merită și ei aprecierea de a nu fi rămas orbi în timpul vieții lor ...

Soluția e întoarcerea la motivul cărții la **Cântarea Cântărilor** și de a fi atenți totodată la intensitatea sentimentului dragostei dintre **el și ea**, în aerul nopții, iar motivul biblic pare valabil și astăzi: „ ... nu stârniți, nu treziți dragostea, până nu vine ea ! „ ...

Antologia are un argument scris de poetul **Eugen Dorcescu:** „ Într- adevăr, ființa noastră ne depășește pe noi înșine, fiindcă aparține Ființei „

Dar argument pentru antologie pare a fi și poemul lui **Miriam Chiș** din Hunedoara, **debutant** în secțiunea antologiei - **Crisalidele iubirii**, secțiunea speranței: „ Îmi intră primăvara în suflet / cu pâinea aburind / de zorii primei dimineți / mă îmbracă în cântec de păsări / și-mi acoperă nesfințirea / cu aripi de înger / să fiu socotit neprihănit / în dimineața Învierii / ca pâinea ce naște vieți. „

Iată un curcubeu peste timp, legând oamenii prin poemele lor de laudă ...

Autorii antologiei au avut puterea de a vedea și a înțelege necesitatea de laudă, ca mod de relaționare a omului cu Dumnezeu, iar faptul că și o instituție din România a plecat urechea ei

REVISTA HATZEGWORLD

abstractă de ureche nemuzicală în muzica lumii, spre lucrurile adânci ale zilei, lăsând deoparte, pentru o clipă, frământările politice și a sprijinit apariția cărții e semn că se poate și **Consiliul Județean Hunedoara** a înțeles mesajul locuitorilor și poate **SUNETUL** fundamental din Cântarea Cântărilor.

Poate ar merita reamintită zicerea unui rabin, **Rabbi Akiba**: „ *Toată lumea nu valorează cât ziua în care Cântarea Cântărilor a fost dată Israelului; toate scrierile sunt sfinte, iar Cântarea Cântărilor este sfânta sfintelor.*„ Dacă așa au scris cei din vechime, cei de azi pot doar să accepte că există undeva o Harfă, iar sunetul ei ne face viața mai frumoasă ...

Constantin Stancu

ianuarie 08

Foto: Biserica inundată de la Cinciș

De la Ștefan Nemecek: GÂNDUL CU ELICE...

Vine o clipă, în plină zi, când vrei ca lumea să intre în echilibru cu un simplu gând. Un gând curat, un gând care e adevărat, ori care îți dă noi puteri.

Ștefan Nemecek ne propune prin cartea „**DIN GÂNDIREA ÎNȚELEPȚILOR LUMII**”, Editura „**Realitatea Românească**” – Vulcan, 2009 o antologie a gândului care vine de departe și merge departe. Sufletul e chemat la o relație cu ideea *online din infosfera* care ne înconjoară, aproape invizibilă, luminoasă, discretă.

E o pasiune mai veche a jurnalistului și filozofului Nemecek, cel care a adunat în timp și netimp proverbe, zicale, ziceri, fulgere, atingeri, cuvinte pentru împlânzit animalul din om.

Grădinarul a început recolta la vârsta de zece ani și a continuat, adolescent, om matur, jurnalist, scrib... A fost ceva instinctiv, apoi conștient, apoi organizat și pasionat de gândul care mișcă omul.

Autorul mărturisește: „*Este o lucrare puțin mai altfel decât cele precedente, o carte pe care am gândit-o a fi ceva care să-și aibă locul pe noptiera semenilor mei, pentru a avea la îndemână ori de câte ori doresc o evadare în imensitatea spiritului universal.*”

Evadarea din cotidian, ieșirea în infinit având ca vector cuvântul aureolat.

Temele abordate de autor sunt clasice: **viața, patria, boala, moartea, femeia, iubirea, fericirea, altruismul** ...Semnătura finală aparține unor personalități care au marcat istoria, filozofia, literatura, politica, sportul, sociologia, teologia ...

Te întrebi dacă ești fericit, găsești răspunsul: „*Când ești cel mai fericit, te vede Dumnezeu*” – **zicală Bantu**

Uneori copiii: „*Copii sunt o punte spre cer.*” – **din Persia**.

Când citești ziarul nu uita: „*Presa poate fi bună sau proastă, dar, cu siguranță, fără libertate nu poate fi decât proastă.*” – **Albert Camus**.

REVISTA HATZEGWORLD

Un gând de poet: „Cuvintele sunt lacrimile celor care ar fi vrut așa de mult să plângă și nu au putut.” – **Lucian Blaga**

Vine un moment când te întâlnești cu moartea: „Ai impresia că majoritatea oamenilor, ar prefera să moară, decât să gândească.” – **Bertrand Russel**

Iubirea, da, iubirea: „Iubirea e forma divină a nesfârșitului.” – **Maurice Maeterlinck**

Apoi patriotismul, patria: „Patria nu e vaca hrănită în cer și mulsă pe pământ.” - **Franz Etzel**

Reflectezi, uneori, la libertate, la cei care au murit înaintea ta pentru ca să fii liber cu adevărat: „O colivie a plecat în căutarea unei păsări.” – **Franz Kafka**

Dar, adevărul? Răspunsul: „Există trei adevăruri: adevărul meu, al tău și adevărul.” **Din Asia.**

Cine poate trăi fără credință: „Toate drumurile, de oriunde vin, duc la tine, o, Dumnezeu!” – **Zarathrusta**

Poate trece o zi fără zâmbești? „Un zâmbet costă mai puțin ca electricitatea, dar aduce mai multă lumină.” – **Abbe Pierre.**

În aceste vremuri toți doresc să aibă succes: „Pentru succes nu există ascensor. Trebuie urcate treptele.” – **Oesch**

O carte despre gândirea înțelepților, are și zicerea despre gândire: „Gânduri tâmpite are fiecare, dar deșteptul și le ascunde.” – **Busch (Aforisme și rime)**

Cartea este dedicată jurnaliștilor din Valea Jiului, autorul dorind să atragă atenția asupra responsabilității artei de a scrie zilnic despre viață.

Ștefan Nemeșek a ales un moto pentru această carte: „Un aforism e ultimul inel al unui lanț lung de gânduri” – **M. von Ebner-Eschenbach.**

Poetul Eugen Evu are un gând scurt, un cuvânt înainte, despre antologia aforismului trecut prin sita înțelepciunii: „Spiritul străbate timpul și prin recunoașterea de sine, redevine”

Ștefan Nemeșek concluzionează: „Toți căutăm ceva peste tot, în ceasurile de noapte sau la lumina lămpășului, fie gânduri, fie idei, idealuri și cărări de urmat în viață, ca să ne putem confirma acțiunile sau să iscodim viitorul, care deseori ni se pare o imposibilitate, un vis sau o himeră.”

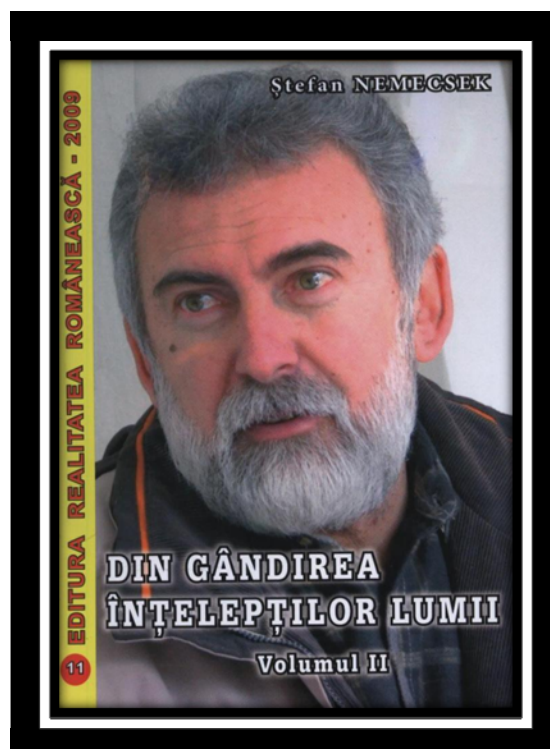
Carte pare a nu fi una originală, dar modul în care a fost concepută, alcătuirea ei simplă, toate denotă că în spatele scrisului există o deschidere spre univers la modul cel mai delicat posibil, că avem nevoie de fulgerul care aduce ploaia și culorile absolute ale curcubeului, legământul nevăzut care ține oamenii ca oameni în relații unii cu alții și flămânzi de eternitate ...

REVISTA HATZEGWORLD

Cartea e abordabilă și prin aceasta idea cea mai înaltă ajunge la oricine, într-o seară, într-o dimineața, în momentele când suntem singuri sau devenim fericiți, formula ei ne dă posibilitatea de a ajunge cumva la adevăr ...meseria filozofului adevărat, sau a jurnalistului adevărat ...

Constantin Stancu

August 2010.

ARGUMENT:

OGLINZI LA INTERSECȚIA MARILOR BULEVARDE

În această lună de septembrie 2010 în presa centrală sunt prezentate operele scriitoarei **Herta Muller** și relația sa dificilă cu fosta securitate a regimului Ceaușescu. Detaliile sunt zguduitoare și interesante punând în lumină viața unui artist înainte de anul 1989, „libertatea” sa de gândire și tragedia spirituală în care trăia.

Un artist trebuie să scrie despre vremurile în care trăiește indiferent de sistemul social în care locuiește. E menirea sa pe pământ, e un fel de apostol trimis să pună oglinzi la intersecția marilor bulevarde.

REVISTA HATZEGWORLD

Din nefericire, în România mai sunt destine asemănătoare cu cele ale Hertei Muller, laureată a premiului **Nobel** pentru literatură.

Un caz asemănător este cel al scriitorului **Eugen Evu din Hunedoara**, după cum putem afla din scrierile sale **Tresărirea focului și Cartea întâlnirilor**, cărți apărute în mai multe volume și prin eforturi considerabile ale autorului. Susținerile sale sunt dovedite și de actele din dosarul de securitate pe care scriitorul Eugen Evu a reușit să-l obțină de la CNSAS și pe care l-a făcut public. Și l-a obținut destul de greu.

Din dosarele făcute de fosta securitate rezultă că destinele celor doi scriitori se aseamnă din punct de vedere al artistului implicat, tehnicile folosite de ofițerii de securitate sunt asemănătoare, dovadă că organele informative erau preocupate de viața artiștilor și aveau o strategie coerentă pusă în operă de oameni care nu înțelegeau și care erau instrumente ale puterii, instrumente limitate, dar eficiente pentru sistem: distrugeau destine.

De regretat este faptul că viața scriitoarei Herta Muller este folosită în scopuri publicitare, prezența ei în media românească este justificată și meritorie, dar absența altor scriitori din peisajul informativ al jurnaliștilor nu se justifică.

E o altă formă de opresiune, e stilul uitării, al eludării.

Uniunea Scriitorilor, din care face parte și **Eugen Evu**, nu are un program curent și coerent pentru punerea în valoare a **memoriei** artistice, nu alocă fonduri pentru a finanța operele celor care au suferit și nu are o bază de date privind operele scriitorilor români în general, iar a celor care au avut o viață dificilă, victime ale sistemului social, în special.

În cartea „**Poetul la castel**” am arătat ceva din opera lui **Eugen Evu**, partea vizibilă a operei și a vieții, dar e nevoie de o carte specială în care să fie ilustrată viața nevăzută a scriitorul, cea din spatele operei scrise, cea dureroasă, scrisă obiectiv, pe bază de fapte certe și pe baza actelor din dosarul său de securitate.

Personal regret că, iată, scriitorii din provincie sunt marginalizați, sunt cunoscuți mai mult în străinătate și sunt incomozi în localitățile în care trăiesc. Încă.

Sistemul capitalist din România este unul impropriu, artificial, mai dă rămă vieți prin uitare, prin marginalizare, prin neglijență. Viața unui scriitor este importantă acum doar în măsura în care constituie subiect de *marketing literar* al unor edituri sau de *marketing politic* al unor persoane interesate să lanseze un brand care lovește în ceilalți.

Despre scriitori numai de bine și citiți operele lor pentru a vă regăsi așa cum sunteți cu adevărat ...

Constantin Stancu
Septembrie 2010

Foto: Poetul Eugen Evu, Hunedoara..., lansarea revistei Nova Provincia Corvina...

Dumitru Hurubă: EVADAȚI DIN CLEXANE

Dumitru Hurubă revine cu romanul „**EVADAȚI DIN CLEXANE**” publicat de Editura „**eubeea**” – Timișoara, 2010, în regia autorului, consilier editorial Nina Ceranu și lector Ilie Chelariu, dovedind că duce o bătălie cu sine, cu eroarea zilnică, cu lumea în care trăiește. E o *bătălie spirituală* care se rezolvă prin ieșirea din sistem și prin acceptarea relațiilor simple dintre oameni, bazate pe afecțiune, pe iubire, în sensul profund al termenului. Deși umorist ca profil, scriitorul agreează teme sociale importante ale vremii, este interesat de viața individului mediu care dorește cumva să scape de presiunea spirituală permanentă pe care o exercită incultura, mediu, relațiile sociale, orizontul îngust, vorba fără adevăr, formalismul.

Scriitorul se apleacă asupra personajelor cu umor, cu ironie dar și cu înțelegere, intră în viața acestora simplu, privind, înregistrând, comentând, notând evenimente mici pentru un destin mare, răscolindu-le destinul, migrând atât pe orizontală, cât și pe verticală în intimitatea lor gri.

„Bondarul dădea semne de epuizare. Bâzâia tot mai rar și mai încet, de parcă ar fi ajuns la concluzia că, într-adevăr, jelanția sa este inutilă cum inutilă fusese suita zvâcnirilor sale de revoltă, pentru că inevitabilul sfârșit se afla acolo, atât de aproape încât...

- Ei, nu!, se revoltă Mihai Rusu brusc. Uite, o să mă opun legilor naturii și salvez insecta...

Se ridică din pat, dădu fotoliile și măsuța cu televizorul la o parte și trese de șifonier. Abia reuși să-l miște câțiva centimetri producând un zgomot ireal. Scrâșnitura ascuțită ieși prin ușă și se împrăștie ca un ecou în liniștea întregului palier.”

Mihai Rusu este unul dintre personajele cărții, un angajat aflat în delegație în oraș, stă la hotel și un banal bondar, prins în plasa de păianjen, îi afectează, sparge liniștea zilei și provoacă în sufletul lui o dramă. Se întreabă dacă este o ființă normală, dacă nu are nevoie de asistență medicală psihiatrică și chiar era momentul de a apela la doctorița Ioana Cojan din localitate, specialist cunoscut și meritoriu, o persoană care putea să-l elibereze de presiunea exercitată, aproape invizibil, de lume asupra sa.

Ioana Cojan e un alt personaj afectat momentan de evenimentele din viața sa, de dispariția lui **Victor - soțul**, arhitectul orașului, dispariție misterioasă, dispariția unui om obișnuit în aparență, care nu poate fi atins de evenimente imprevizibile pentru că el duce o viață previzibilă, riguroasă, supusă regulilor de construcție a clădirilor și a vieții implicit. Și totuși, la un moment dat, doctorița pare a avea nevoie de ajutor chiar în domeniul pe care, aparent, îl stăpânește: psihiatria ... E o problemă de suflet ...

REVISTA HATZEGWORLD

Imaginea **bondarului în plasa de păianjen e metafora** pentru personaje, pentru cititor, pentru autor, chiar, toți par prinși în plasa invizibilă a relațiilor sociale din care nu pot evada, perioada descrisă în roman pare un banală, apropiată cititorului, ceva între comunism, tranziție spre altceva, nedefinit pentru personaje, cu interferențe nebănuite, cu trimiteri, cu reveniri, nostalgice și succes într-o nouă realitate imediată, necunoscută, dar bănuită, aproximată, necesară și divizantă...

Un personaj, aparent fără rost în economia acțiunii, **Pantelimon Șoricu**, face legătura între lumi, între oameni și situații. E funcționarul de la *Spațiul Locativ*, oficialul fără putere imediată, dar cu putere distrugătoare, acea putere disimulată, este reprezentantul, aparent nevinovat, al statului care face justiția socială...El verifică apartamentele cetățenilor dintr-un motiv tehnic și legal, aparent bun, dacă spațiul acestora este conform normelor de locuit, este conform legii, dacă cetățenii nu beneficiază de spațiu excedentar, util altor cetățeni... Motivul e bun pentru a pătrunde în intimitatea acestora, pentru a vedea, e ochiul și urechea statului, adică a celor de la putere...Numele personajului semnifică destinul și rolul lui în sistemul social, ceva între realitate și *poreclă*, ceva între funcție și personalitatea deviantă... Ca o slăbiciune a scrierii, faptele însă nu sunt precizate în timp, nu știi exact dacă se întâmplă în comunism sau în perioada de tranziție, e ceva în *netimp* și asta deschide posibilitatea cititorului de a percepe că viața îi poate fi invadată de persoane, fapte, reguli, incultură ...

Dumitru Hurubă reușește să dozeze exact acțiunea acestui personaj cheie, să dea măsura timpului în care trăim, personajul care invadează viața altor cetățeni de la bloc, să vadă dincolo de ziduri, aparențe, conveniențe ...El vede boala socială, indivizii nu mai au puterea de crea o lume nouă, sunt apăsați de existența zilnică, de lipsa iubirii, de motive false, de manipulare, de boli inventate sau reale, de păcat...

Valeria Lictaru e personajul de la hotel, camerista care vede spațiul public, cu slăbiciunile oamenilor, cu rostul lor, cu nervii de fiecare zi...Dar nu pricepe ce se întâmplă, execută exact atribuțiile, tânjește după dragoste, scapă de ochiul vigilent al șefului, evadează din realitatea imediată prin iluzie, telenovela simplă, prin speranța iluzorie ...Numele reflectă situația: o femeie tânără, fără soț, frumoasă, cu perspective, dar eșuată într-un post anost din care viața îi este blocată în superficial și eroare, în bârfa adusă la rang de normă socială pe palierul hotelului în care activează ...

Dispariția lui Victor Cojan este rezolvată de scriitor într-o manieră spectaculoasă, cu motivații moderne și reale, dar periculos de adevărate, într-o mișcare abilă a poliției care activează în spațiul public între hilar și rigoare, între superficialitate și hotărâre, un amestec ciudat social în care personajele sunt prinse pentru a avea motivația evadării din *Clexane*...

Titlul romanului este ales cu inspirație de Dumitru Hurubă, titlul are o marjă de marketing importantă, dar cititorul atras de spectacolul unui roman aparent de acțiune va descoperi o atentă analiză a societății necoapte, va afla ceva între civilizație și tranziție, ceva între dictatură și falsă

REVISTA HATZEGWORLD

libertate...De fapt personajele nu sunt conștiente de această libertate, dar doresc să evadeze instinctiv.

Dumitru Hurubă reușește, prin stilul său corect și special, atins de umor și de realism, să ofere soluția evadării, cel puțin pentru Ioana Cojan și pentru Mihai Rusu. Evadarea este necesară.

Ațiunea romanului se petrece *simultan* în prezent, în trecut, în viitor, personajele trăiesc evenimentele imediate, își aduc aminte de situații trecute și speră, fals, în altceva, astfel autorul reușește să le dea viață, să le ofere certitudine și să creioneze vremurile așa cum sunt, cu principii sociale specifice, cu reguli acceptate de majoritatea celor care trăiesc, cu *tabu*-uri, cu fraze clasice venite din automatisme bine întipărite în memoria lor.

Pentru a da sens evadării din realitatea imediată, Dumitru Hurubă apelează la motivul muzical ce însoțește acțiunea, amintirea se poate schimba în perspectivă personală, în ieșirea din anonim ...E ca într-un film de acțiune în care motivul muzical însoțește evadarea...

„ - Sufletul... Sufletul... Pentru cei mai mulți oameni el este o entitate, un fel de alt eu evadând, ori de câte ori vrea, din încorsetarea rațiunii. Aș zice că, între aceste două componente ale fiecărui individ, există un război permanent. Asta nu am citit, ci am trăit pe propria piele, cum se spune, adică am trăit o experiență interesantă după moartea soțului meu.” Sunt considerațiile doctoriței Ioana Cojan, o concluzie care se impune...

Moartea și iubirea, cele două teme fundamentale ale istoriei omului pe pământ, permit evadarea, presiunea evenimentelor extreme aduc viață, speranță reală, lumină. E șocul și ocazia ieșirii din superficial...

Dumitru Hurubă a reluat soluții aparent simple pentru o lume complicată, situația la limită, amenințarea singurătății pentru individ, refugiu în muncă și pasiune acestuia, dau dinamică acțiunii romanului **„Evadați din Clexane”**.

Cartea se citește cu interes, scriitorul deschide noi perspective personajelor din roman, evadarea este ieșirea acestora din plasa de păianjen în care au căzut fără să știe, este soluția...adevărata revoluție, la nivel personal. Încolo, nimic despre politică, despre revoltă, despre activism social, doar *„Adagio”* de Albinoni și fără *„Capricio”*-ul italian a lui Ceaikovski ...

E aici un strop din viața autorului pus în roman, ceea ce dă culoare neprevăzută motivelor de evadare ...

Constantin Stancu

August, 2010

Despre autorul Revistei Hatzegworld, de la Eugen Dorcescu...

Eugen Dorcescu

Poezia lui Constantin Stancu sau despre trans-imanență

Poezia lui Constantin Stancu, bine reprezentată, în întregul ei, de volumul antologic *Pomul cu scribi*, Editura Eubeea, Timișoara, 2006, are, drept strat semnificativ și generativ bazal, **transfigurarea**, în accepțiunea biblică, nou-testamentară, a termenului. Lumea, în întregul ei, de la minerale la ființele vii, de la un orizont la celălalt și de la cer la pământ, este, pentru ochiul inimii, pentru ochiul poetului (și devine, pentru cititor, la contactul atent cu textul) altfel decât pare a fi, la prima vedere, continuând să fie, pentru simțuri, afect și rațiune, ceea ce este ea în aparență. Această uimitoare și minunată schimbare la față se petrece, desigur, sub puterea și lucrarea tainică a harului, care, în fond, dezvăluie **profunzimile** existentului, transformând ceea ce este imediat perceptibil (lumea fizică) în **semnificant** al marelui și misteriosului **semnificat** metafizic :

Legănătoare placentă între două lumi,

una care există, reală și dureroasă,

legănătoare placentă care-mi primește ființa,

REVISTA HATZEGWORLD

---

pot atinge viitorul cu tălpile,
primitoare cu trupul ce mi s-a dat,
unde mă obișnuiesc cu flacăra lui,
cu uitarea, cu fragilitatea lui, cu adevărul lui,
cu moartea lui în timp ce aflu acest adevăr...

Universul, viața se preschimbă, astfel, într-un metafizic **semn**, într-un infinit plin de substanța divinului, a Divinității, infinit pe care eul cunoscător, inițiat, trezit la Realitate (căci, așa cum ni se spune în *Exodul 3, 14*, există o singură Realitate : « Eu sunt Cel ce sunt » sau : « Eu sunt Cel ce este » - versiunea Anania), începe, treptat, a-l contempla, a-l citi, al rosti, a-l tăcea, a-l scrie, a-l trăi :

Ai ales pentru mine ceea ce nu este de parcă ar fi,
mă ajuți să văd clar cu trupul
ceea ce prin vederea cu ochiul nu se poate vedea,
mi-ai atins obrazul cu nevăzutul aer mișcător,
strig apoi șoptesc și nevăzutul îmi răspunde
și tu zâmbești, îmi atingi umerii
și încep să merg între aceste două stări:
una văzută și alta nevăzută...

Locul unde se află eul liric, acest areal interferent, această concomitență ontologică **aici-acolo**, acest teritoriu ce se găsește **între** profan și sacru, dar, de fapt, palpită în miezul lucrurilor (lucrurile, asemenea oamenilor, sunt

REVISTA HATZEGWORLD

---

transparente, 10, 18, 30 etc.) și în intimitatea sinelui, poate fi numit, cred, **trans-imanență**:

...dar noi ne vedeam de-ale noastre, vorbeam într-o
limbă neștiută la serbarea poetului, schimbam
imperii pe o boabă de piper,
nici nu observam cum îngerul prefăcea apa din
paharele de sărbătoare în vin,
nici nu observam,
totul se-ntâmpla
dincolo...

Ori:

Ninge peste câmpia română,
sângele tânăr saltă spre cer,
ninge cu furie, totul devine alb,
e un fel de împăcare cu bunul Dumnezeu,
anotimpul îngheață în gușa păsării...

Sub aripa ei albă **infinitul ca o posibilitate finită**...(subl. n., E.D.)

REVISTA HATZEGWORLD

Aici, în acest “infiniț ca o posibilitate finită” (sintagmă memorabilă, ce dă măsura adâncimii, și altitudinii, la care se situează meditația estetică a poetului), stăpânesc **lumina**, **albul** imaculat al **zăpezii** (ce transfigurează totul), **tăcerea** (formă privilegiată de comunicare, de supra-comunicare, cu sacrul, cu “cele ce sunt”, după spusa iubitului meu prieten, mutat la Domnul, Mircea Ciobanu):

Nevoia de a sta zilnic de vorbă cu Dumnezeu,
dincolo de hărmălaia lumii,
oameni care se salută dar care nu se mai pot
cunoaște,
vezi, din farurile autovehiculului radiază
în același timp lumina și întunericul...

Dincolo, oamenii vorbesc,
dincolo, El tace...

sau:

Se strigă unii pe alții,
de dincolo de viață, de dincolo de moarte...

Din stratul germinativ al **transfigurării** și din arhitema **trans-imanenței**, se desprind, ca într-o inflorescență mistică, o seamă de teme și motive, pe care , aici și acum, le menționez doar, alăturându-le câteva succinte comentarii. Mai

REVISTA HATZEGWORLD

Întâi, vom observa că, în poezia lui Constantin Stancu, străvechea, statornica luptă dintre carne și spirit (consubstanțială omului duhovnicesc) pare a fi dispărut, ori, măcar, pare a fi fost depășită, fiind înlocuită chiar – fapt remarcabil, dar ne-explicit – cu **pacea dintre carne și duh**. Niciunde în text nu se poate găsi ecoul limpede al unei asemenea confruntări, cu tensiunea ei subiacentă. Poate doar în aceste trei stihuri, intitulate **Potopul**, care evocă, indiferent de pretext, o dedublare tragică:

Plouă, plouă, apa intră în gândurile statuilor,
refuzul tău face din mine un sunet magic,
refuzul tău face din mine două ființe care se urăsc...

În genere, însă, **sufletul** (psyhe) (sinonim, poate, în viziunea autorului, cu duhul) rămâne într-o stare de blândă și grea iluminare, într-un extaz al neîntreruptei așteptări:

E târziu, prea târziu,
lucrurile dorm, se visează bărbați,
poate copii sau fecioare,
sufletul mă părăsește ca un fruct copt prematur,
se așează pe cheia de la intrare,
lângă mâna ta pregătită să bată la ușă...(Iisus)

Trebuie reținută, apoi, **recuperarea (reabilitarea) metafizică a trupului** (passim), care, teologic vorbind, cum bine se știe, nici nu e tot una cu **carnea**:

REVISTA HATZEGWORLD

...mă ajuți să văd clar cu trupul

ceea ce prin vederea cu ochiul nu se poate vedea...

Trupul (soma) este forma organizată a cărnii (sarx) (ca materie) și sediu (cort, templu) al duhului (pneuma). Iar duhul este partea cea mai fină a sufletului (ceea ce justifică posibila sinonimie suflet – duh, pomenită mai sus).

O **dihotomie** există, totuși, însă nu antagonică – anume **cea dintre trup și gând** (nous, adică zona superioară a lui pneuma, care, la rândul-i, cum spuneam, este partea cea mai epurată a lui psyhe):

Poate a fost cineva după arborii aceia,

sau poate ești tu în partea nevăzută a lucrurilor,

acolo unde nu putrezește carnea și

unde nu se pun margini între lumi,

iar dincolo

cauți izvorul de început,

cauți un răspuns deși nu știi întrebările,

privești peștele, piatra, apa,

strigi și deodată ți se răspunde:

“Gândul nu putrezește în creierul tău

așa cum creierul putrezește

REVISTA HATZEGWORLD

în timp ce gândești totul..." (Totul)

S-ar putea continua (și ar trebui să se continue, și, sunt sigur, se va continua, mai devreme sau mai târziu) explorarea acestei lumi artistice originale, bine articulate, armonios clădite. Deocamdată, eu am încercat să schițez numai câțiva din pilonii ei, numai punctele de sprijin și, eventual, aura unui univers liric, fascinat de "**cubul acesta perfect unde ne-am întâlnit**" (143) – cum numește poetul ambianța trans-imanenței sale. Să nu uităm că, în *Apocalipsa 21, 16*, Ierusalimul ceresc are înfățișarea unui cub – "simbol al perfecțiunii" (Părintele Bartolomeu Anania).

19 aprilie 2010

CĂLĂTORII LITERARE:

CĂLĂTORIA

Prin volumul de versuri intitulat simplu, dar pătrunzător, **CĂLĂTORIA**, *CORIOLOANO GONZÁLEZ MONTAÑEZ*, poet spaniol, este prezent și în spațiul poeziei din România datorită traducerii făcute de Eugen Dorcescu, poet și el, cu simțul abisului. Volumul a apărut la Editura **MIRTON**, Timișoara – 2010 și este o mărturie despre destinul omului în univers și în locul în care l-a pus Dumnezeu pentru o vreme.

REVISTA HATZEGWORLD

Versurile poetului spaniol sunt de obicei lungi, curgând tainic și după o logică poetică proprie, reflectă umbrele unor civilizații pierdute, ușoare atingeri de altă dată, într-un peisaj vast, întrerupt de evenimente aparent banale, dar care sunt importante pentru sufletul omului.

Poezia aceasta vine dintr-un alt spațiu, diferit de spațiul mioritic și este captivă omului de carne, neputincios, limitat, rămas atârând între iluzia unui eden oricum pierdut și iluzia eliberării, un om venind din măruntaiele pământului, cu tot ceea ce presupune aceasta: tristețea, durerea, singurătatea, sentimentul alungării, o lungă și apăsătoare *călătorie*, deci. Toate sunt ilustrate de imaginea pietrei, a muntelui, a eremitului, a digului, a nopții și zilei, a anotimpului, a frigului, ori temelor uitate de civilizația actuală. Oameni care au fost cândva zei în memoria prietenilor muritori, oameni singuri, paradisul pierdut, câmpiile deșertului în care timpul nu are sens, cuvintele vechi ale strămoșilor, memoria care încearcă să prindă esența. Apoi soarele, eroii, sunetul tamburinelor, ca o inimă ce bate, chiar tablouri simple, ori plaja ca loc de trecere, din această călătorie în alta ...

Fraza lungă, poemul venind din infinitul deșertului, este întrerupt de **haiku**, scurt, fulgerat, de parcă fericirea nu poate dura, este aproape un păcat să fii fericit. Călătoria în tăcere are un final dorit, *celălalt țărâm*, timpul se poate opri, durerea este veche și lentă.

Despre literatură poetul spaniol scrie: „ *CUM SĂ AFLI CÂTĂ memorie este în spatele unui cuvânt, în spatele unui vers? Cum să înțelegi câtă durere este în cuvântul ce o numește? Literatura nu este locul memoriei, nu este calea comuniunii cu celălalt, nici măcar cu noi înșine. Literatura nu este salvarea. Stihul este singurătate și abandon.*”

Din această perspectivă poezia lui *MONTAÑEZ* exprimă o singurătate dusă la limită, deși salvarea este posibilă prin Iisus, dar parcă tradiția îl împinge pe poet la limita existenței, imaginea pietrei.

„ *PE PIATRA ACEASTA este scris numele nostru. / Pe această piatră se ivește cuvântul vulcanilor./*

Pe această piatră am fost creați/și acesta este cuvântul pietrei de foc:/Fiindcă suntem foc și la foc ne întoarcem,/fiindcă pământul se naște pământului și omul se naște morții,/durerea și teama ne întunecă ochii/și nopțile fără lună sunt mai lungi/decât zilele cu soare./”

Haiku, loc de popas al luminii:” *lumină, plajă și cer:/unde rezidă totul/și eu te rechem*”

Ori tablourile care, deși statice, par să prindă clipa trecătoare, să o fixeze în carnea omului singur:

„ *O MARE ESTIVALĂ nepăsătoare turcoaz/ce eliberează de memorie și de durere./O mare antică./”*

REVISTA HATZEGWORLD

Concluzia: peisajul vine de altă dată, precum păcatul moștenit prin naturala naștere, prin codul genetic, imposibil de ocolit.

Finalul volumului aduce cumva eliberarea, *kaiku* luminos, ieșire din logica călătoriei ca destin: „*pe nisip/patru urme de picior:/două sunt de copil/*”

În traducerea meșteșugită de Eugen Dorcescu avem echivalența unei poezii cu nuanțe spaniole, eșantioane dintr-o operă mai vastă, gândul care se poate simți dincolo de cuvinte, paradoxul care dă soluția, iubirea care va nimici singurătatea, eliberarea prin iubire, gând care stă în spatele versurilor, translucid, imposibil de zis până la capăt, dintr-o mistică închisă în ritual. Există șansa ca fiecare să fie fericit, dar asta pare un păcat, o conspirație împotriva sensului real al vieții.

Sentimentul sfârșitului călătoriei pare prezent în poemele lui MONTAÑEZ: „*AM STRĂBĂTUT TOATE drumurile ce duceau/la toți munții,/observând cum cerurile trasau nori noi,/repetând toate numele mele pentru ca nici tu nici zeii/să nu mă uite când focul va consuma amintirile./*”

Amintirile par greu de biruit, e o povară care marchează omul de pământ.

Sunt, desigur, legături între poezia lui MONTAÑEZ și poezia lui Eugen Dorcescu, locuri cumva comune, ca motivul **eremitului și al edenului**, dar asta face parte din destinul omului, din mișcarea sa pe elipsa eternității, lucruri neînțelese care provocă frumusețea și asta înseamnă prezența lui Dumnezeu, împotriva singurătății este cuvântul, peisajul, natura, spațiul și timpul, viziunea ...

„*EREMITUL APARE și dispare/aidoma dunelor./Nimeni nu i-a văzut chipul,/dar legendele spun că el este alb/precum stelele,/orb ca durerea,/tăcut ca oamenii deșertului./Călătorește între pelerini,vagabonzi, războinici;/și, fără ca nimeni să-l asculte,/vorbește ca un profet/și recită, ca și când l-ar avea scris/în palma mâinilor sale,/destinul lumii, de la începutul/până la sfârșitul timpurilor.*”

Constantin Stancu

Aprilie, 2010

REVISTA HATZEGWORLD

Lăstun

DIMINEAȚA UNUI POET DIN OFICIU

Ioan Barb are o poftă unică de a primi poezia și de a o dăru. În spatele cuvintelor e o forță pe care nu o înțelege uneori, dar o acceptă. Versurile curg aspre, fulgerate de idei bazate pe valori creștine, de peisajul brut al orașului și al timpului, de întâmplări care au fost și care sunt embleme pentru trecut, de drame vizibile sau invizibile, de trecutul pe care nu-l mai poate recupera. Apare durerea că nu s-a întâmplat ceva extraordinar deși existau toate circumstanțele, se contestă poezia ca semn, din foamea sa de semne, rugăciunea străbate poemul ca o picătură de infinit, energiile sunt pe tarabă printre bătrâni, copii, funcționari, grefiere, vorbele curg pentru că apa curge, pentru că vântul bate și mișcă gândurile oamenilor. Volumul de versuri *Sub via ființei plâng strugurii*ⁱⁱ este unul expiator, poetul pendulează între durere și salvare, plânsul e semnul bucuriei, via semnul apartenenței la un popor nevăzut încă, dar care așteaptă dincolo de betoanele cetății, strugurii, ideile care străbat veacul și ființa poetului, o maturizare brutală ce presupune salvarea.

În goana după poezia sa pierdută, Ioan Barb lasă urme, uneori cuvintele sunt prea multe, există preaplinul care se revarsă peste marginile poemului, poetul nu se poate controla până la punctul în care poemul devine ființă singură în lume, autocenzura este de suprafață, le iubește cu o iubire nemărturisită, dar asimilează poemele sale care atârnă la capătul zilei ca firul cu plumb la marginea zidului...

REVISTA HATZEGWORLD

Ochiul efemer , insectele, noaptea, dimineața, dragostea, amintirile, fereastra deschisă a ființei, iubirea dusă de păsări, eroul necesar, istoria unei crime, orașul interzis singurătății, teniși chinezești, regretul păcatului, a greșelii, orașele acvatice, iată elementele care stau în zidul poemului și-l susțin.

„aștept sub via ființei/aud cum îmi zdrobesc/în teascuri strugurii//boabele albe ochii/ce plâng în vase de cleștar/lacrimă cu lacrimă/aduni acest vin/tămăduind vederea/”... - **Sub via ființei plâng strugurii.**

Poemele curg simplu, fără ortografia clasică, poezia devine izvor care echilibrează viața celui care o scrie, el stă la un capăt al zilei, poezia la celălalt capăt, din ambele părți se așteaptă miracolul.

Renunțarea la grafia clasică este un semn de oboseală și de nerăbdare, un impuls care mișcă ideile, poemele încep cu literă mică, continuă fără reguli, mesajul pe care îl lasă poetul este acesta: toate poemele vin dintr-o scriere unică, ele sunt parte a manuscrisului etern, își asumă continuitatea. Se regăsesc în versuri imagini din lecturile biblice, apoi poetul neagă starea și povestește simplu, aproape enigmatic, încercând să se elibereze de tensiunile vremurilor trecute, viitoare și, mai ales, prezente. Iată, mărturia unui stejar, istoria unei crime spuse de un arbore, văzută prin ochii săi de clorofilă, o sinteză a vremurilor aspre din trecut când viața omului nu însemna prea mult pentru torționari, dar însemna totul pentru un stejar care se sensibilizează brusc și începe să sufere precum omul... Paralela om-pom este una luată din Biblie, dar și din poezia lui Nichita Stănescu.

Apoi povestea simplă din copilărie devine motivul rememorării durerii absolute în mod epic, după modelul lui Iov, un personaj modern de data asta. „sunt mort după dulciuri/le ador mă urmărește aroma lor/de la nouă ani/de fapt prima aniversare/când tata mă vizita după ce/divorțase de mama/” ... - **aniversare cu ciocolată cu lapte și teniși chinezești.**

Dar în magma poemelor stau metafore de fosfor: „a picurat/atât de multă lumină/încât/s-au aburit ferestrele/”; „lasă timpul să-și legene/carul plin cu otavă/”; „îmi era teamă să mă trezesc/să nu cad în ochii tăi/”; „noaptea adoarme și ea odată cu tine/”; etc.

Dar, alteori, luat de val poetul uită, metaforele cad în facil: „contul meu este parolat cu zâmbetul tău” sau „ca o albină/culeg polenul/de pe fiecare petală”. Poate mai multă răbdare în nașterea poemului, uneori, ar fi mai oportună la Ioan Barb, o coacere a ideii în vie, o strunirea a versului străbătut de energiile zilei.

Volum are și greutatea psalmului, sunt unele poeme care au ceva din rugăciunea celui copleșit de viziuni, de greutate, de trădarea aproapelui, de neputința proprie, de regretele inerente vieții. „în dimineața aceasta când mă rog/gândurile mele ca niște pietre cubice grele/pavează un drum/pe care umblă desculțe și stinghere/te caută/” – **iisus. balsam pentru iertare.**

Interesant că autorul insistă în grafia modernă de parcă arta scrisului s-a topit, este conștient de sfințenia versurilor, dar refuză modestia facilă, de față, formele nu mai contează, ideea se face de carne și doare în clipa supremă a revelației.

REVISTA HATZEGWORLD

Unele titluri de poeme au ceva eclatant, mai presus de versurile poemului, titlul domină, concluzie a suferinței necesare: *femeia ce strălucește în mine este o biserică, mi-am ascuns iubirea într-o pasăre, s-au mutat închisorile în noi, profeții despre strălucirea apusă, dimineața deschide ochii în tine...* Până și cuprinsul volumului, citit pur și simplu, este un poem, voit autorul să dea un mesaj despre viziunile sale, despre poezia care l-a îmbolnăvit de frumusețe, nu dorește să se risipească...

Se simte la Ioan Barb creșterea poeziei sale, evoluția versului de la versul de pe trecerea de pietoni, la versul psalm, imaginile se limpezesc, au ceva curat, adânc, *lacrimarium* de Călan și sânge în via nevăzută. Versurile sale prezic ideea finală: „*doamne/în noaptea aceasta/am simțit cum ai privit/doar o clipă în mine*”.

Volumul este bine regizat are inserat o pagină de manuscris, cuvintele dinamice, devenind poem, ștersături, reveniri, renunțări, idei și trimiteri, durerea nașterii poemului din umărul viei, sunt incluse câteva gânduri despre poezia lui Ioan Barb scrise de Cornel Ungureanu și Ioan Radu Văcărescu, o scurtă biografie la început de carte, cetățeanul Ioan Barb în cetate, evenimente, volume, reviste, potențialul din cuvinte, cartea ca semn...

Constantin Stancu

Aprilie 2011.

REMEBER!

MARIN SORESCU:

„TREBUIAU SĂ POARTE UN NUME”

Eminescu n-a existat.

REVISTA HATZEGWORLD

A existat numai o tara frumoasa
La o margine de mare
Unde valurile fac noduri albe.
Ca o barba nepieptanata de crai.
Si niște ape ca niște copaci curgători
În care luna își avea cuiabar rotit.

Si, mai ales, au existat niște oameni simpli
Pe care-i chema : Mircea cel Bătrân,
Stefan cel Mare,
Sau mai simplu : ciobani si plugari,
Cărora le plăcea să spună
Seara în jurul focului poezii -
"Miorița" si "Luceafărul" si "Scrisoarea a III-a".

Dar fiindcă auzeau mereu
Lătrând la stâna lor câinii,
Plecau să se bata cu tătarii
Si cu avarii si cu hunii si cu leșii
Si cu turcii.

În timpul care le rămânea liber
Între doua primejdii,
Acești oameni făceau din fluierile lor
Jgheaburi
Pentru lacrimile pietrelor înduioșate,
De curgeau doinele la vale
Pe toți munții Moldovei si ai Munteniei
Si ai Tarii Bârsei si ai Tarii Vrancei
Si ai altor tari românești.

Au mai existat si niște codri adânci
Si un tunar care vorbea cu ei,
Întrebându-i ce se tot leagănă fără vânt ?

Acest tunar cu ochi mari,
Cât istoria noastră,
Trecea bătut de gânduri

REVISTA HATZEGWORLD

Din cartea cirilica în cartea vieții,
Tot numărând plopii luminii, ai dreptății,
ai iubirii,
Care îi ieșeau mereu fără soț.

Au mai existat si niște tei,
Si cei doi îndrăgostiți
Care știau să le troienească toata floarea
Într-un sărut.

Si niște pasări ori niște nouri
Care tot colindau pe deasupra lor
Ca lungi si mascatoare șesuri.

Si pentru ca toate acestea
Trebuiau să poarte un nume,
Un singur nume,
Li s-a spus
Eminescu.

- Sfârșit -

Revistă de cultură, călătorii literare, un scriitor în
căutarea cărților...

1 DECEMBRIE 2011

SUMAR:

1. UN POET SPECIAL: AUREL PANTEA,
TEXTUL SFÂNT AL LUMII PE UN FOND DE NEGRU PE NEGRU
2. Un calendar pentru vremuri viitoare
3. ITINERARUL UNUI POEM. POET, EDITOR, IUBITOR DE FRUMOS:
CONSTANTIN MARAFET. BIOGRAFIA, OPERA....
4. ÎN AȘTEPTAREA PREMIULUI NOBEL:
5. SCRITORUL ȘI CITITORUL, SIMPLE ZICERI
6. TRADUCERI: POEZIA CA SPECTACOL...SPANIA-ROMÂNIA,
CU EUGEN DORCESCU, DUS-ÎNTORS, VALEA REGINELOR, POEZIA
ROSEI LENTINI
7. CĂLĂTORII CU RADU IGNA: TURCIA, CORIDORUL CULTURAL
8. CÂTE CEVA DESPRE LITERATURA CREȘTINĂ
9. RADU IGNA: *POEZIA PĂMÂNTULUI*
10. *UN POET INTERESANT: GEORGE HOLOBĂCĂ*, OROLOGII DE
DUMINICĂ
11. TENTAȚIA ABISULUI LA EUGEN DORCESCU...
ABIS LÂNGĂ ABIS
12. *Puțină politică și sociologie...ANOMIA CARE POATE BULVERSA*
SOCIETATEA ROMÂNEASCĂ
13. Eugen Evu: VÂNĂTOAREA DE CURCUBEE
14. MEMORIA IN CARE LOCUIM

REVISTA HATZEGWORLD

---

15. *Scurtă antologie de poezie creștină, Hunedoara, Deva, Călan, alte cetăți...Antologie alcătuită de Eugen Evu și Ion Urdă: HARFELE HARULUI*

16. De la Ștefan Nemeșek: GÂNDUL CU ELICE...

17. ARGUMENT: OGLINZI LA INTERSECȚIA MARILOR BULEVARDE

18. Dumitru Hurubă: EVADAȚI DIN CLEXANE

19. Despre autorul Revistei Hatzegworld, de la Eugen Dorcescu...
Poezia lui Constantin Stancu sau despre trans-imanență

20. CĂLĂTORII LITERARE: CĂLĂTORIA

21. DIMINEAȚA UNUI POET DIN OFICIU, Ioan Barb

22. „TREBUIAU SĂ POARTE UN NUME”, Marin Sorescu. Remember